د اسلام دریم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۳)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب پېژندنه:

نوم : ————————————— د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سيرت.

ليكوال او راټولوونكى: ————— حبل الله (المتين).

ژباړن : ————————————— خپله ليكوال.

ټايپ : ————————————— حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: ————————— N. RASOOLI

كال: ————————————— ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: ————————— (۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوله برخه: .... (۱)
د نسب شجره يې: .... (۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دويمه برخه: .... (۲)
عثمان (رضي الله عنه) ته ذين النورين ولې وايي: .... (۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دريمه برخه: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دويم ځل هجرت: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورمه برخه: .... (۷)
د رقيه (رضي الله عنها سره نکاح: .... (۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځمه برخه: .... (۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپږمه برخه: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د ميرمنې رقيه بي بي وفات: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوومه برخه: .... (۱۲)
د تبوک غزا ته د مجاهدينو تيارول: .... (۱۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتمه برخه: .... (۱۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نهمه برخه: .... (۱۹)
د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کيدل او د عثمان (رض) صدقات............ (۱۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت لسمه برخه: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) کوهی: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت يولسمه برخه: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) فضايل: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دولسمه برخه: .... (۲۵)
د حديبې صلحه: .... (۲۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت ديارلسمه برخه: .... (۲۷)
د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خوب ليدل: .... (۲۷)
د صلحې د شرايطو متن ليک: .... (۲۸)
معاهدې شرطونه: .... (۲۸)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څوارلسمه برخه: .... (۲۹)
مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه: .... (۲۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځلسمه برخه: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپاړسمه برخه: .... (۳۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زیرئ .... (۳۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوولسمه برخه .... (۳۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اتلسمه برخه .... (۳۶)
په اخیستو او خرڅولو کې اسانتیاوې .... (۳۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت نورلسمه برخه .... (۳۷)
د دین فکر او کرامات .... (۳۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شلمه برخه .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زیری .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت یوویشتمه برخه .... (۴۱)
عبد الله ابن سبا څوک وو ؟ .... (۴۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دوویشتمه برخه .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغیانو او دوکه شویو مسلمانانو ته خبرداری .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت درویشتمه برخه .... (۴۵)
د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رایې .... (۴۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څلورویشتمه برخه .... (۴۶)
عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟ .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) شهادت .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځویشتمه برخه .... (۴۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل .... (۴۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه[1] د سيرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورين او كثير الحيا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القريشي.

د مور نوم يې: اروي بنت كريز.

د زيږيدلو ځاى مختلف ښودل شوي، مكه يا طايف.

د زيږيدلو نيټه يې **۵۷۲** ميلادي د عام الفيل نه شپږ كاله وروسته يعنې چې ابرهه په مكه مكرمه د حملې اراده كړې وه شپږ كاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

وليد بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، يوازې د مور نه خور آم كلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بيبيانې:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الوليد ، رقيه بنت النبي صلى الله عليه وسلم آم، كلثوم بنت النبي صلى الله عليه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنين بنت عيينه، رمله بنت شيبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مريم، وليد (رضي الله عنه)، سعيد (رضي الله عنه)، آم سعيد (رضى الله عنها) عبد الله (رضي الله عنه)، عبد الله الصغير (رضي الله عنه)، عبد المالک (رضي الله عنه)، عائشه (رضى الله عنها)، آم ابان (رضى الله عنها)، آم عمر (رضى الله عنها)، آم خالد (رضى الله عنها) ام ريان، آم ابان الصغرى (رضى الله عنها) او اروي (رضي الله عنه).

- عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډير مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډيره مينه وه، همېشه به مختلفو ملكونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حياناک وو، چې كافرانو به د بيت الله شريف طواف په لغړه كولو، خو عثمان رضي الله عنه به ستر ګې ښكته نيولې وې چاته به يې نه كتل او نه به يې خپل عورت ښكاره كولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.
- شرابو نه يې كركه كوله، د خپل عقل په بركت يې خپل قوم كې او چت مقام حاصل كړى وو، سخاوت يې د جهالت دور كې هم مشهور وو، هر مسكين، فقير، يتيم او كونډې سره به يې ممكن كومک كولو.
- د عمر (۳۴) كال يې وو چې د شام سفر باندې لاړوو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايي، چې موږ د شام نه بيرته راروان شو، چې د آلزرقامقام ته راورسيدو نو قافله مو واړوله چې ارام وكړو، موږلا اوده شوي نه وو، خو نيم خوبه حالت كې وو چې غيبي اواز مو واوريدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

[1] - رواه مسلم شريف، والترمزي و ابن ماجه فى باب حكاية الصحابه (رض)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسـه غفلـت کـې یـې او مکـه کـې نبـي علیـه سـلام مبعـوث شـوی، عثمـان رضـي الله عنـه، فرمـایې ټولـو اواز واورېدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

☚ نـو مـوږ بیرتـه قافلـه بـار کـړه او راروان شـو، چـې کلـه مکـې تـه داخـل شـو نـو تـر ټولـو اول ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) مخـې تـه راغـې، ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) راتـه وویـل چـې عثمانـه زه تاسـې پسـې ګرځېدم چېرته ورک وې؟

نـو مـا ورتـه وویـل: زه خـو د شـام پـه سـفر تللـی وم، تجـارتي قافلـه مـې اوس راورسـیده، ولـې خیـر شـه؟ زمـا سـره دې کـوم کـار وو؟ نـو ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) راتـه وویـل ولـې تـه نـه یـې خبـر چـې څـه پـېښ شـوي؟ عثمـان رضـي الله عنـه فرمـایې مـا ورتـه وویـل خلکـو لاره کـې خبـر کـړم، نـو ابـوبکر صـدیق رض رضـي الله عنـه الله عنـه راتـه وویـل نـو بیـا سـتا څـه رایـه ده تـه خـو عقلمنـد انسـان یـې تـا تـه دې کـار کـې سستي نده پکار.

کـه سـتا د محمـد (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه بـاره کـې کـوم بـل نظـر وي مـا خبـر کـړه، عثمـان (رضـي الله عنـه) وایـي مـا ورتـه وویـل: زه نـه پـوهېږم خـو تـر محمـد (صـلی الله علیـه وسـلم) غـوره او صـادق انسـان خـو مـوږ کې بل نشته.

نـو دې وخـت کـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه همـدې لاره تیرېـدلو، چـې مـوږ یـې ولیـدلو تشـریف یـې راوړو او ویـې ویـل: عثمانـه د خیـر پـه کـار کـې سسـتي مـه کـوه او زه یـو ازې عربـو تـه نـه بلکـې ټـولې نـړۍ ته پیغمبر راستول شوی یم.

☚ عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـایې: نـور صـبر را څخـه و نـه شـو او (لا الـه الاالله محمـد رسـول الله) کلمـه مې وویله.

عثمـان (رضـي الله عنـه) وایـی: بیـا مـې دواړ تـه د شـام د الزرقـا مقـام اواز پـه بـاره کـې وویـل، چـې مـوږ داسـې لـوړ اواز واوریـدو، چـې ټـول یـې رابیـدار کـړو خـو اواز کـوونکی مـو و نـه لیـدو، چـې پـه دې خبـره بانـدې رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم او ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) دواړه بیخـي زیـات خوشـحاله شول.

☚ عثمـان رضـی الله عنـه فرمـایې، چـې کلـه زه کـور تـه لاړم، نـو تـره یـا کاکـا مـې ابـي الحکـم خبـر شـو، چـې تـا اسـلام قبـول کـړی؛ هغـه غـاړه کـې رسـۍ یـا پـړی راتـه واچولـو او ټـول بـدن یـې راتـه کلـک وتړلـو، بیـا یـې راتـه وویـل: تـر څـو چـې دې دغـه د یتـیم دیـن نـوي پرېنږدې نـه دې پرېـږدم، عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـایې: چـې مـا ورتـه وویـل: قسـم پـه هغـه ذات چـې ماتـه یـې هـدایت نصـیب کـړی، چـې غوښـې مـې ټوټـه، ټوټه پرې کړې که مې ددې دین نه راوګرزوې.

☚ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـایې: چـې کلـه مـې تـره ابـو الحکـم پـوی شـو چـې اراده مـې کلکـه ده نـو بیرتـه یـې خوشـې کـړم، نـو سمد سـتې دار ارقـم تـه راغلـم چـې دې وخـت کـې فقـط ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه)، علـي (رضـي الله عنـه)، زیـد بـن حـارث (رضـي الله عنـه) او خدیجـه رضـی الله عنهـا مسـلمانان شـوي وو، چې نارینه وو کې څلورم زه وم.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان ذین النورین (رضي الله عنه) د سیرت (۲) برخه:

➤ د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روایت دی، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي، چې زه به د هغه چا نه څنګه حیا نه کوم چې ملایکې ترینه حیا کوي؟

عثمان رضی الله ته ذی النورین ولې وایې؟

دا ځکه، عثمان رضی الله عنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دوه لورګانې په نکاح کې اخیستې وې، اول یې رقیه (رضي الله عنه) بیا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) یې ورته په نکاح کړه، تفصیل به یې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه ترلی وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو یاسر (رضي الله عنه) او آم یاسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهیدان کړل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته یې وفرمایل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابو طالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو یاسر (رضي الله عنه) او دهغه مور ولیدل، چې کافرانو شهیدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته یو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نومیږي هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ تر څو چې دغه دین مظبوط شي او ملګري مو زیات شي بیا به راشئ، نو (۱۵) یا (۱۶) تنان هجرت کولو ته تیار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(۱) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه)

(۲) رقیه (رضی الله عنها) بنت محمد (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(۳) ابو حذیفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(۴) سهلة بنت سهل (رضی الله عنها) د ابو حذیفه بي بي.

(۵) بیر ابن عوام (رضي الله عنه).

(۶) مصعب ابن عمیر (رضي الله عنه).

(۷) عبد الرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(۸) ابو سلمه بن عبد الاسد (رضي الله عنه).

(۹) ام سلمه (رضی الله عنها) بنت ابی امیة د ابي سلمه بي بي.

(۱۰) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(۱۱) عامر ابن ربیعة (رضي الله عنه).

(۱۲) لیلا بنت ابي خصمة (رضی الله عنها) د عامر ابن ربیعة بي بي.

(۱۳) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(۱۴) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(۱۵) سهیل (رضي الله عنه).

(۱۶) عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د دغې مهاجرینو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نیل دریاب ته ورسیدل د مکې مشرکین خبر شول نو سمدستي یې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنګه هلته رسیدلي وو دوه کشتۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته موجود وې هغه کشتۍ عثمان (رضي الله عنه) په کرايه واخيستې هره يوه يې په يو دينار او دغه (۱۵) تنان مهاجرين پکې سپاره شول، کله چې کشتۍ د نيل درياب منځ ته ورسيده د مشرکينو کسان د نيل درياب غاړې ته ورسيدل؛ خو هغوی ته نورې کشتۍ په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بيرته ستانه شول.

او دغه مهاجرين الله (ج) سلامت حبشې ته ورسول، هلته يې د اصحمة بادشاه سره ارام او سيدل پيل کړل؛ خو په همدې وخت کې يو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل يې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د درياب پورې غاړه د حبشې د بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضی الله عنها) فرمايي: په دې وخت کې په موږ سخته پريشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کيږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فيصله وکړه، چې زموږ يو تن بايد هلته ورشي که جنګ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشې بادشاه کامياب شو نو موږ ته به زر خبر راورسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاګانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامياب کړي نو زبير ابن عوام (رضی الله عنه) لا مبو ياده وه او تکړه هم وو، هغه ته مو ژۍ يا د پسه پوستکی ډک کړ او له سينده پرې پورې وتلو، دې وخت کې د اصحمه بادشاه لښکر کامياب شو او هغه بل ظالم يې ووژلو او فوځ يې وتښتېدو، نو زبير ابن عوام (رضي الله عنه) بيرته په بيړه دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته يې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصحمه کامياب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد يې نشته، د همدې کال شوال مياشت کې اوازه خپره شوه چې د مکې مشرکينو اسلام قبول کړی، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمايي موږ بيرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډير خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانژدې شو نو معلومه شوه چې هغه اوازه دروغ وه، بعضې مهاجر بيرته حبشې ته لاړل او بعظې مکې مکرمې ته داخل شول.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشې هجرت[2]

➤ په روايتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشې نه اولنې مهاجرين بيرته راوګرزېدل او مکې مکرمې ته نژدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکينو د اسلام راوړلو خبره دروغ وه بعضې بيرته لاړل او بعضي پټ د چا خوا ته لاړل او امن يې وغوښتو؛ خو د مشرکينو ظلمونه هماغسې جاري وو.

➤ ام سلمه (رضی الله عنها) فرمايي، چې ما رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د حبشې د امن او عدل ذکر وکړو او ورته ومې ويل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په موږ هيڅ پابندي نه وه لګولې، نو رسول الله صلی الله عليه وسلم بيا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارينه او (۱۸ يا ۱۹) ښځې هجرت ته تيار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرينو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکين رابيدار شوي وو، بله دا چې په دې دويم

---

[2] - البدايه والنهايه او مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځل هجرت کې هم عثمان (رضي الله عنه) او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور او د عثمان (رضي الله عنه) بي بي هم وه او رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ډېر زیات فکر وو، چې دوی څنګه هلته پخیر سره سلامت ورسیږي نو د تیر هجرت پشان یې ورته د شپې پروګرام برابر کړو او دغه مهاجرین ووتل کله چې سحر شو مکه مکرمه کې اوازه شوه، چې زیات تعداد مسلمانانو بیا هجرت کړی نو ټول مشرکین سره راټول شول چې څنګه چل وکړي څکه اولني ځل باندې چې یې څوانان ورپسې لیږل وو هغوی تري له دریابه پوریوتي وو نو دا ځل به هم دا کار ناکام وي اخر یې فیصله وکړه چې موږ باید نجاشي ته تحفې ورولیږو او د هغوی شیطاني ورته وکړو او عیبونه یې ورته بیان کړو، چې موږ ته یې په لاس راکړي او بیا موږ ورسره هغه څه وکړو چې زموږ زړه یې غواړي، نو؛ تحفې یې راغونډې کړې او عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) چې لا تر او سه مسلمان شوی نه وه، او عبد الله بن ربیعه ته یې ورکړې او حبشې ته یې ولیږل، مهاجرین هم په خیریت هلته رسیدلي وو.

عمرو ابن العاص چې هوښیار او زیریک وه د شپې یې د نجاشي درباریانو سره ملاقاتونه وکړل تحفې یې ورکړې او هغوی یې راضي کړل چې تاسو به صبا ته زموږ د خبرو تصدیق کوئ او نجاشي بادشاه به دې ته راضي کوئ، چې دغه مهاجر موږ ته واپس راکړي، صبا ته چې کله عمرو ابن العاص او عبد الله ابن ربیعة دربار ته د تللو اجازت واخیستو نو اول یې سجدې ولږولې بیا نجاشي بادشاه ته مخامخ ودریدل او خپلې د مکر او فریب نه ډکې خبرې یې پیل کړې او ویې ویل:

☜ بادشاه عالي جناب دغه تاته راغلي خلک ټول بدکاره، بد اخلاقه، کم عقله او د خپلو مشرانو نافرمانه خلک دي دوی به دلته هم فساد خپور کړي.

☜ زیاته یې کړه دغه خلکو خپل د پلار نیکه دین پریښې نوی دین یې پیدا کړی، دوی نه ستا په دین دي او نه زموږ په دین نو څکه ته د دوی له شره ځان خلاص کړه او موږ ته یې وسپاره.

او د دوی دغه خبرې درباریانو هم په مد وشد ورسره تکرار ولې، چې هو بادشاه صاحب د دوی نه موږ ته خطره ده او درباریانو هغه تحفې چې د بادشاه لپاره وې هم پیش کړې، خو نجاشي بادشاه یو عادل انسان وو امر یې وکړو چې د دې مهاجرو له ډلې یو مشر یې راولئ چې د هغوی خبرې هم واورم؛ نو کله چې مهاجرو ته خبر ورسید، چې د مکې مشرکینو ورپسې خلک رالیږلي او بادشاه ته یې شکایت کړی نو په خپلو کې یې مشوره وکړه چې باید جعفر ابن ابي طالب (رضي الله عنه) چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د تره زوی دی او ښه فصیحه ژبه لري ورولیږي تر څو د مهاجرینو نه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

← د اسلام تحفه یعنې سلام علی عبد الله الصالح یی وویل او بادشاه ته مخامخ شو، نو دغه اول فرصت وو چې عمرو ابن العاص ته په لاس ورغې بادشاه ته یې وویل ګوره ما درته نه وو ویلي، چې بې ادبه دي؟

← ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

←بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لګوله؟

← جعفر (رضي الله عنه) ورته وویل موږ ته اسلام غیر د الله جل جلا له نه د سجدې اجازت نه راکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

← بیا نجاشي ورته وویل، چې تاسې ولې د پلار نیکه دین پرېښود؟
← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، موږ به خپلې لورګانې ژوندی ښخولې، یو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دشمنیانې به سلګونه کلونه روانې وې، مالدار به غریب وژل، خو چا به ترینه پوښتنه نه کوله موږ به په خپل لاس بتان جوړ کړل بیا به مو ورته سجدې کولې، دبیت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حیا په نوم موږ هیڅ نه پیژندل، رشوت، سود، جواري زموږ عادت وو.
بیا الله(ج) موږ ته نبي صلی الله علیه وسلم راولیږلو، چې د بهترین خاندان نه دی، موږ یې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راوګرزولو، د یو الله(ج) عبادت مو شروع کړو هغه موږ ته د صله رحمی، نیکو اخلاقو، ظلم نه کولو، سود، رشوت او جواري نکولو امر کوي، دښمني نه کولو ترغیب راکوي
نو نجاشي ورته وویل:
← ایا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته یې واوروئ؟
← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل هو دادی.
← نو بیا **جعفر** (رضي الله عنه) د سورت مریم اولنې مبارک ایاتونه په اطمنان او ښکلي اواز تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو، تاثیر یې وربانديې وکړ او په ژړا شو تر دې چې ږیره یې لمده شوه کله چې درباریانو د نجاشي بادشاه ژړا ولیده هغوی هم د مکر ژړاګانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته یې کوم شیان ایښي وه هغه لامده شول.
← بیا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبد الله بن ربیعه ته وویل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هیڅ کله به هم درته دغه خلک تسلیم نکړم او د هغوی هغه تحفې یې بیرته واپس کړې.
عمرو ابن العاص او عبد الله بن ربیعه بیرته راروان شول، چې لږ مزل یې وکړو عمرو ابن العاص وویل قسم دی زه یو ځل بیا صبا ورځم او دا وار د چل فریب او درواغو کار اخلم.
عبد الله ابن ربیعه ورته وویل: ظالمه موږ خپل کوښښ وکړ او ته خو پوهیږې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور ترې تیر شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بیرته راستانه شول.
صبا ته بیا دربار ته حاضر شول او ویې ویل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دین پسې هم بد وایې ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بیا جواب ورولیګلو چې یو تن راشي او خپله صفایي ورانديې کړي.
دغه خبر مسلمانان زیات تشویش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعیت یې عیسایان وه نو بیا یې **جعفر** (رضي الله عنه) ورولیګلو:
جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وویل: دروغ ویل فایده نلري رښتیا خبره ورته کوه چې هر څه کیږي نصیب به مو وي، **جعفر** (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عیسی علیه السلام په باره کې څه عقیده لرئ؟
← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، چې عیسی (ع) د الله(ج) بنده او رسول دی، د مریم بی بي زوی او پوکی نه پیدا شوی دی، د الله(ج) په حکم یې مړي ژوندي کول او د الله(ج) په حکم یې مریضان روغول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ نجاشي چې کلکه دا خبرې واوریدلې یو ډکې یې راوچت کړ او ویې ویل قسم په الله (ج) عیسی (ع) د دې ډکي په اندازه نه زیات او نه کم دی همدغه خبره بیخي صحیح ده.

➔ بیا نجاشي عمرو ابن العاص ته وویل که تاسو سفیران نه وای ما به تاسو قتل کړي وای، خو ځان وباسئ او بیا دلته رانشئ، دوی دواړه بیرته نا امیده راستانه شول، او مسلمانانو حبشه کې ارام ژوند پیل کړو.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۴) برخه [3]

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور رقیه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسول (صلی الله علیه وسلم) د بعثت نه مخکې د رسول صلی الله علیه وسلم دوه ترونه ابولهب او ابوطالب رسول (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ته راغلل، چې دواړه لورګانې رقیه او ام کلثوم د ابولهب ځامنو ته ورکړي، چې دې کار رسول الله صلی الله علیه وسلم او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خفه کړل، ځکه چې ابولهب یو بد اخلاقه، بد کرداره او ظالم انسان وو، او ښځه یې ام جمیل هم له ده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ځکه انکار نشو کولای، چې ابو طالب ورسره وه او ابو طالب په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زیات مهربانه وو، همده یې پالنه کړې وه.

نو ځکه یې دواړه لورګانې د ابولهب زامنو ته ورکړې، خو بي بي خدیجې (رضی الله عنها) به همېشه سوالونه کول چې الله (ج) دې دا ودونه ونکړي او کوم مشکل پکې جوړ شي، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مبعوث شو نو تر ټولو زیات مخالفت یې همدې ملعون تره او ښځې ام جمیل کولو چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) کرکه نوره هم زیاته شوه.

یوه ورځ رسول صلی الله علیه وسلم بیت الله شریف کې ناست وو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم ورسره وو، چې لعنتي ام جمیل راغله او لاسونه یې د شګو ډک کړي وه چې راورسیده له خولې یې زګونه روان وو او ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې وویل، چېرته دی هغه د نبوت دعویدار چې خوله یې له شګو ډکه کړم او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې ړه ړه کتل او لیدلو یې نه، بیا بیرته له بیت الله شریف ووتله نو ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه، چې یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ام جمیل خو تا ته کتل ایا ته یې نه لیدلې؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل چې الله (ج) ورته په سترګو پردې واچولې دغه واقعه د صفا د غونډۍ نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آیات مبارک نازل شو،

---

3 - ماخوذ من کتاب الاستعاب باب حکایة الصحابه، البدایه والنهایه، وصحیح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم، وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ،
ژباړه: تر ټولو لومړی خپل خپلوان وويروه او دعوت ورکړه.
نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډۍ سره، بيا يې ورته وويل، چې که زه تاسو ته ووايم چې يو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به يې ومنئ چې زه رښتيا وايم؟
ټولو په يو اواز ورته وويل هو ته همېشه رښتينی يې تا کله هم دروا غ ندي ويلي، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وويل نو زه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ويروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعين اوچت شو ويې ويل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ د دې لپاره راغوښتي يو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ مبارک سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د ښځې بدي بيان شوې وه نو ځکه ام جميل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو ښځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتيبه ته وويل، که تاسو د محمد (صلی الله عليه وسلم) لورګانو ته طلاق ورنکړ ستاسې ليدل په موږ حرام دي تاسو نه ګورئ چې محمد (صلی الله عليه وسلم) وايې چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.
هغوی کې عتيبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفايت ونکړ او د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) کور ته راغې اول يې کنځل وکړل بيا يې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته خيرا وکړه چې د الله (ج) د زمريانو نه دې يو زمری دربانديې مسلط شي چې همدا سې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصيل به يې بيا وروسته بيان کړو.
دغه زمانه کې هم طلاق يو لوی عيب او شرم ګڼل کيدو نو ځکه بي بي رقيه (رضی الله عنها) او بي بي ام کلثوم (رضی الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بي بي خديجې (رضی الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.
بي بي خديجې (رضی الله عنها) ورته وويل، دا خو زما ارمان وو، چې دا سې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعينانو خلاصې شئ. او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.
نو عثمان (رضي الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابي لهب او عتيبه بن ابي لهب د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) لورګانو ته طلاق ورکړی، نو له فرصت نه يې استفاده وکړه او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته يې د بي بي رقيه (رضی الله عنها) د واده پيغام ورولېږلو چې دې سره به يې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره رشته نوره هم مضبوطه شي او د نبي اخرزمان (صلی الله عليه وسلم) لور به يې هم په نصيب شي چې دغه پيغام باندې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او بي بي خديجه (رضی الله عنها) زيات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقيه (رضي الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.
د بي بي رقيه (رضی الله عنها) يې د حبشې د هجرت په وخت يو زوی عبدالله هم پيدا شو، عثمان (رضي الله عنه) د حيا يوه نمونه وه ډېر زيات حياناک وه، سعيد ابن العاص (رضي الله عنه) د عايشې صديقې (رضي الله عنها) نه روايت کوي چې يوه ورځ رسول الله (صلی الله عليه وسلم) کور کې تشريف فرما وه، او اړخ يې لږولی وه او پنډې مبارکې يې تر پنډيو ښکاره وې نو ابوبکر صديق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(رضي الله عنه) راغی اجازت يې وغوښتو او راغې، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هماغسې پروت وو بیا عمر (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو او راغې خو رسول (صلی الله علیه وسلم) هماغسې پروت وو او پنډۍ مبارکې یې ښکاره وې بیا عثمان (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو نو د راتلو مخکې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پورته شو او خپلې پنډۍ مبارکې یې پټې کړې.

نو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه چې یا رسول الله زما پلار او عمر (رضي الله عنه) راغلل ستا پنډۍ مبارکې ښکاره وې او ته پروت وې، خو چې عثمان (رضي الله عنه) راغی ته پورته شوې او پنډۍ دې هم پټې کړې، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل زه به له هغه چا ولې حیا نه کوم چې ملایکې ترینه حیا کوي او بله دا چې عثمان (رضي الله عنه) دومره حیاناک دی که زه همدا سې پروت وی او پنډۍ مې ښکاره وی نو هغه چې د کوم ضرورت او کار لپاره راغلی وه هغه به ترینه پاتې وو او بیرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکیناستم.

← يو حدیث شریف کې د عبد الله ابن قیس (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما سره د قجورو باغ کې ناست وه او ابو لختي کې یې پښې اچولې وې او اوبه بهیدلې چې دروازه وټکیده نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، ابن قیسه ورشه یو داسې کس راغې چې جنتي دی دروازه ورته خلاصه کړه، عبد الله قیس (رضي الله عنه) فرمایي چې زه ورغلم دروازه مې خلاصه کړه نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وو، هغه رادننه شو هغه هم پښې مبارکې او بو کې ښکته کړې بیا چا دروازه وټکوله بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل ورشه دروازه خلاصه کړه یو جنتي شخص راروان دی چې ما دروازه خلاصه کړه هغه عمر (رضي الله عنه) وو، هغه هم پښې مبارکې د او بو لښتي کې ښکته کړې، بیا دروازه وټکول شوه بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل ورشه یو جنتي شخص راغی دروازه ورته خلاصه کړه چې زه ورغلم نو عثمان (رضي الله عنه) وه هغه هم د او بو لښتي کې خپلې پښې مبارکې ښکته کړې، دوی ټولو ته بار بار د جنت زیری ورکول شوی وه.[*]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان ذی النورین رضي الله عنه د سیرت (۵) برخه.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) دوهم ځل بیا حبشې ته هجرت وکړ؛ نو هلته مسلمان مهاجرین لږ لږ نور هم روان وه او نجاشي هم اسلام راوړی وه؛ خو د خلکو له ویرې یې فقط مسلمانانو ته اظهار کړی وه.

بل خوا مکه معظمه کې د مکې یو د لویو سردارانو -ولید بن مغیره او احیحة هم اسلام راوړی وه نو کله چې مهاجرین خبر شول ډېرو پکې د بیرته راستنیدو تکل وکړ، ځکه ټولو نه ډېر محبوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم وه.

---

[*] اخرجه صحیح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاریخ خلفاء الراشدین استاذ حلمی ناصر مصر حیاة الصحابه رض باب عثمان رض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقیه (رضی الله عنها) او ځوی یې او زبیر ابن عوام د بي بي خدیجې (رضی الله عنها) خوری او عبد الله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایي ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، ځوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خدیجې (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابو طالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه ترې وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخر یې هجرت هم وکړو؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورګانې پاتې شوې وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقیه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خو رقیه (رضی الله عنها) ته د مکې هیڅ احوال معلوم نه وو، نو رقیه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یادیږي او زړه مې داسې ګواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پیښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیارۍ حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقیه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبد الله راروان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راورسیدل نو مکه کې داسې چپه چوپتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نو رقیه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضي الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر سترګو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقیې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالۍ اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقیه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟

هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زر شئ ووایې پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راولئ.

نور مې زړه چوي، هلئ زر شئ ووایې کله هغوی چیرته دي، نو هغوی ترې غیر چاپیرې کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پریښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه مور هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مور پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نو رقیه (رضی الله عنها) ته یې وویل زر شه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقيه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليدلو ته ډيره ليواله وه دواړو د خپل ځوی په شمول مديني منورې ته هجرت وکړ او خپل حبيب (صلى الله عليه وسلم) سره يو ځای شول.

لاره ډيره اوږده وه او د مشركينو لخوا نه ورته خطر وو خو دوی الله (ج) روغ جوړ ورسول او كوم مانع موجود نه شو.

كله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د رقيې (رضى الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بيخي زيات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زيد بن حارثه (رضي الله عنه) مكې ته د ام كلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولی وه، چې فقط څو ورځې بعد يې هغوی هم راوستل.

عثمان (رضى الله عنها) مدينه منوره كې هم خپل تجارت شروع كړ او ډير لږ وخت كې يې وده وركړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په بركت انصار او مهاجرين ټول ترې مستفيد كيدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.

او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به هم ورته د تجارت كولو او د حلال تجارت كولو اجرونه بيانول.[۱]

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارك (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د ميرمنې بي بي رقيې رضي الله عنها وفات.

كله چې عثمان (رضي الله عنه) مديني منورې ته تشريف يوړو نو بي بي رقيه (رضى الله عنها) خپلې مور بي بي خديجې (رضى الله عنها) پسې د زيات خفگان له امله مريضه شوه.

دې وخت كې د بدر غزوه پيښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په كې بری حاصل كړ او د كفارو ټول سركښه مشران پكې مردار شول تر (۷۰) كسانو مردار او همدومره اسيران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې كله دې غزوې ته تياری ونيوه نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) چې خپله گرانه لور او د دې خراب حالت وليدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته يې وفرمايل ته مور سره مه زه ما ته د بي بي رقيه (رضى الله عنها) حالت سم نه ښكاري ته، د دې د خدمت لپاره بايد پاتې شې او عثمان (رضي الله عنه) چې مكمل تياری يې نيولی وه بيا هم د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.

كله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او نور صحابه كرام د بدر له فتحې كامياب بيرته راستانه شول او مدينه منوره كې خلكو يو بل ته د خوشحالۍ زيري وركول نو په همدې ورځ بي بي رقيه (رضى الله عنها) هم د ځنكدن حالت ته ورسيده، رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته راغی په تندي يې ښكل كړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقيه (رضى الله عنها) مرگ ټوله مدينه منوره بيرته د خوشحالۍ نه ژړا ته بدله كړه.

---

[۱] - حلية الاولياء باب عثمانؓ، كتاب الاستيعاب باب خلفاء الراشدين:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) هم ډېر زیات خپه شو، چې هم بي بي رقیه (رضی الله عنها) وفات شوه او هم له غزوې پاتې شوی وه، د بي بي رقیه (رضی الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې ډېر زیات خپه دی؛ نو پوښتنه یې ترې وکړه، چې ولې خپه یې عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل دوه خبرو خپه کړی یم یو د بي بي رقیې (رضی الله عنها) مرګ او بل د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره د رشتې شکیدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو یو زیری وه، خو اوس هغه رشته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره یم؛ نو دغه خبره ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یاده کړه ځکه چې د بي بي رقیې (رضی الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړاندیز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) زیات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبر عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډېرې خوشحالۍ نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترګو مبارکو اوښکې توی شوې ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بیخي نه وه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طریقه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بیا په یو وخت دوه خوشحالۍ په نصیب شوې، یوه د واده بله د رسوالله صلی الله علیه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو ودونو تفصیل به د بيبيانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلی الله علیه وسلم (۴) لورګانو او ټولو امهات المومنینو ودونو بیان راشي.•

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۷) برخه:

د تبوک یا جیش العسرۀ غزا ته مجاهدینو تیارول:

له یوې خوا دا آیات مبارکه نازل شو،

أنْفِرُوْا خِفَافاًوَّثِقَالاً وجَاهِدُوا بِاَ مْوَالَكُمْ وَاِنْفُسِكُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ یعنې که اسلحه درسره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې ولیدې نو وار خطا شول چې یوه ورځ به مسلمانان مونږ پسې دلته هم راشي نو فیصله یې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې یې ختم کړي او د دې کار لپاره یې بیخي زیات لښکر تیار کړ چې تعداد یې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وو رسیده.

• - اخرجه الواقدی وابن عساکر عن عبدالله ابن زبیرؓ فی الکنزجه ص 294

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم بیغمه نه وو، د هغوی خبرونه به ورته رسیدل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به چې کله هم د کومې غزا نیت کاوه چاته به یې نه ویل؛ خو دا ځل چې معرکه سخته وه او د رجب المرجب میاشت وه زیاته ګرمي وه او سخته وچکالي هم وه او قجورې بالکل په پخیدو وې، او د عربو اکثره خوراک قجورې وې چې د ټول کال توښه به یې په همدې وخت کې برابروله؛ نو رسوالله صلی الله علیه وسلم دا ځل خبره پټه و نه ساتله ممبر ته وخوت او په ښکاره یې صحابه کرام جهاد ته را وبلل.

دغه غرنۍ لار چې تقریبا (۱۰۰۰) کیلومتره برابریږي، اوس چې دغه لارې پخې شوي او پوخ سړک لري نو هم (553) شاوخوا کیلومتره لاره جوړیږي.

عبدالرحن بن حباب سلمي (رضي الله عنه) فرمایې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خطبې په محال وو، عثمان (رضي الله عنه) پورته شو او ویې ویل زما لخوا سل اوښان د جهاد د سامان سره د الله په نوم وقف شول، همدا سې عبدالرحن ابن عوف (رضي الله عنه)، عباس بن عبد المطلب (رضي الله عنه) او عبادة ابن صامت (رضي الله عنه) هم اعلان وکړ او په همدې وخت کې د صحابه کرامو نر او ښځو کومکونه شروع کړل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یوه پوړۍ د ممبر نه راښکته شو بیا یې خلک جهاد ته ترغیب کړل عثمان (رضي الله عنه) بیا د سلو اوښانو سره د سامان او وسلې د وقف کولو وعده وکړه.

دې وخت کې عمر (رضي الله عنه) کور ته لاړو او دا ځل یې له ځانه سره وویل نن به له ابوبکر (رضي الله عنه) مخکې کېږم او خپله نیمه شتمني یې حاضره کړه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه چې کور کې دې څومره مال پرېښود عمر (رضي الله عنه) ورته وویل نیم مال مې پرېښې نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعا ورته وکړه.

دې وخت کې ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم راورسیدو چې د خپلې شتمنۍ ټول هر څه یې راوړل، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه کور کې دې څه پرېښودل؟ ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وویل هیڅ مې هم نه دي پرېښي، فقط الله او د الله (ج) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مې پرېښې دی، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات خوشحاله شو او عمر (رضي الله عنه) وویل په الله (ج) قسم چې زه له ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نشم مخکې کیدای، ځکه چې ما نیمایې او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هماغسې د جهاد او کومکونو ترغیب جاري وساتلو او عثمان غني (رضي الله عنه) ورته امداد زیاتولو چې اخر کې (۹۵۰) اوښان او (۵۰) اسونه بار وعده یې وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په داسې حال کې له ممبره راښکته شو چې د عثمان (رضي الله عنه) په باره کې یې د تعجب لاسونه خوځول بیا یې وفرمایل عثمان (رضي الله عنه) که له نن نه بعد کوم ګناه هم وکړي ورته معاف به شي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی، عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی همدا یې تکرارول او له ممبره راښکته شو.

بل خوا هغه خلکو چې هیڅ نلرل د حسرت اوښکې تویولې چې کاش موږ سره څه وای چې کومک مو کړی وای تر دې چې بعضې زنانه صحابیانو (رضی الله عنهم) به لږ څه لاس کې نیولي وه هغه به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـیش کـړل چـا بـه فقـط یـو څـو قجـوري راوړې چـا بـه د غـاړې هارونـه، ګـوتې، پـایزیبې راوړل، هېڅـوک هـم داسې نه وو ، چې د خپل وس او توان مطابق یې کومک نه وي کړی.

منـافقیو بـه چـې د چـا لاس کـې لـږ شـی ولیـدو نـو یـو بـل سـره بـه یـې سـترګه کونـه وهـل چـې دوی تـه وګـوره پـه دې لږو شیانو کافران ماتوي، چې په همدې باره کې هم بیا مبارک ایاتونه نازل شول.

عبـدالرحمن ابـن سـمره (رضـي الله عنـه) فرمـایي، چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) یـو ځـل (۱۰۰۰) دینـاره بـل روایـت کـې (۱۰۰۰۰) لـس زره دینـاره راوړل او هغـه یـې د رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) پـه مبارکـه غېـږه کـې وروا چـول او رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) هغـه پـه خپلـو مبـارکو لاسـونو کـې اړول راړول او ویـل یې عثمان (رضي الله عنه) هېڅ عمل هم له جنته را و نه ګرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی.

عبـد الله ابـن عمـر (رضـي الله عنـه) هـم د دې پښـان حـدیث شـریف ذکـر کـړی، د حذیفـه ابـن یمـان (رضـي الله عنـه) هـم بخـاري شـریف، مسـلم شـریف، ترمـذي شـریف او ابـن ماجـه شـریف همدا اسـې ذکـر کـړی، بـل خـوا تـر (۸۰) زیـات منـافقین مدینـه منـوره او تقریبـاً همـدومره کلـو بانـدو کـې وه، چـې هغـوی پـه زور او شـور د خلکـو پـه مـنځ کـې پټـه شـیطاني شـروع کـړه چـې دې ګرمـۍ تـه ګـوره د قجـورو پخېـدو تـه ګـوره او د رسـول الله (صلی الله علیه وسلم) دومره لرې ځای جهاد ته د تللو ګوره !

د تبـوک غـزوې تـه جـیش العسـره ځکـه وایـي چـې تـر ټولـو غزواتـو دې کـې د ګرمـۍ موسـم هـم وه تکلیفونـه هـم ډېـر وه، ځکـه پـوره (۱۵) ورځـې لـه یـوې خـوا اوږد مـزل وه، لاره کـې غرونـه، دښـتې، وچـې او صـحراګانې وې مجاهـدینو سـره وسـله لـږه وه ټـول (30) زره مجاهـدینو سـره فقـط (3) زره اوښـان او اسـونه وو، هـرو لـس تنـانو بانـدې یـوه سـورلي وه، چـې وار پـه وار بـه پـرې سـپریدل، خـو مجاهـدینو د دنیـا تاوانونـه او د لارې تکلیفونـه هـر څـه ومنـل او پـه ډېـره بهـادرۍ یـې ځانونـه تیـار کـړل، مدینـه منـوره کـې فقـط زنانـه، سـپین ږیـرې او ماشـومان پـاتې شـول، غیـر لـه منـافقینو نـور ټـول د جهـاد مناسـب کسـان روان شـول، سـو چه مسـلمانانو کـې فقـط درې تنـه پـاتې شـول چـې راتلـونکې نشـر کـې بـه یـې پـه تفصـیل بیـان کړو.

رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) مدینـه منـوره کـې تکـړه پهلـوان او بهـادر شـخص علـي (رضـي الله عنـه) پرېښـود چـې د پـاتې شـوو معـذورانو ضـرورتونه پـوره کـړي او کـه لـه کـوم خـوا دښـمن راشـي نـو یـوازې هـم ورته بس دی.

رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) سـفر شـروع کـړ، لاره کـې د ثمـود قـوم هغـه ځـای هـم وه چـې الله (ج) وربانـدې غـذاب نـازل کـړی وه، رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) مجاهـدینو تـه وویـل لـه دې ځایـه پـه تیـزئ سـره تیـر شـئ او اسـتغفار ووایـی هسـې نـه چـې پـه مـوږ عـذاب نـازل نشـي صـحابه کرامـو اسـتغفار شروع کړ او په تیزئ سره له هغه ځایه ووتل.

لاره ډېـره اوږده وه د خـوراک او څښـاک لپـاره مناسـب تـوکي نـه وه، تـش وچ غرونـه، سـپیرې دښـتې وې مجاهدینو به له ولږې د ونو پاڼې خوړلې چې له همدې امله یې خولې، شونډې او ژبې وچاودیدې.

بعضـي صـحابه کرامـو اوښـان د دې لپـاره ذبحـه کـړل، چـې د اوښـانو خیټـه کـې موجـودې اوبـه وڅښـي او ځانونه له مرګه پرې وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته د تبوک مقام کې کافرانو خيمې لږولې وې او بيشماره آسونه، اوښان، پسونه او زيات خوراکي شيان ورسره موجود وو، پريمانه وسله هم ورسره وه، هغوی هم انتظار کاوه چې مسلمانان ور ورسيږي او دوی پرې د تورو بريد وکړي، روميان او د روم بادشاه به شراب وڅښل بيا به يې ځانته ډمې ګډولې او مست به وو، هغوی چې له وړاندې هلته رسيدلي وو او هر څه ورسره موجود وو، خو مسلمانان اګر چې داخل يې تعداد زيات وو؛ خو ستومانه، وږي او تږي هلته ورسيدل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يوه مشهوره خطبه چې په خپل وخت به بيان شي وفرمايله او مجاهدينو ته يې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغيب ورکړو.

خو مقابل لوري ته د شرابو او کبابو په نشه مست دښمن چې مجاهدين وليدل زړونه يې وغورځيدل ويره ورباندې ګډه شوه او ټولې ډلې يې په تښتېدا شولې.

دلته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) صحابه کرامو ته د شپې د ارام کولو او سبا لپاره د جنګ تياري کولو امر ورکړ، خو کافرانو د شپې د تيارې نه ګټه واخيسته وتښتېدل، سامانونه او خوراکي مواد ترې پاتې شول، کله چې سبا شو نو معلومه شوه چې کافرانو تشې خيمې پريښې دي او تښتيدلي نو د دې ځای هغه قبايلو چې کافرانو سره يې د ملاتړ وعده کړې وه، او ورته معلومه شوه چې هغوې تيښته کړې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغلل څوک مسلمانان شول او څه جزيه ومنله په دې طريقه الله (ج) دغه جهاد بې له ويني تويولو کامياب کړ.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پوره شل (20) ورځې هلته پاتې شو چې ځايي خلکو ته معلومه شي چې مسلمانان ويريدونکي خلک نه دي او دغه شل ورځو کې ډيرو قومونو او قبايلو معاهدې وکړې او په جزيه ورکولو راضي شول.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) لږ په ارام شو نو پوښتنه يې وکړه، چې کعب ابن مالک نه ښکاري هغه چيرته دی؟ يو صحابي ورته وويل هغه دې کال کې ډير مالداره شوی او د دنيا محبت يې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نو معاذ هغه صحابي ته وويل، تا دروغ وويل زه چې څومره هغه پيژنم هغه د خير سړی دی او د هغه ايمان کې هيڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هيڅ و نه ويل چوپ پاتې شو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې موږ به دوه قجوري په يو نفر خوړلې او بعضو صحابه کرامو به د قجورو زړې خوله کې نيولې وو تر هغې چې خوله کې يې لاړې پيدا شي**، د کعب ابن مالک (رضي الله عنه) نه خپله روايت دی زما سره په يوه غزا کې هم دوه اوښان نه وو جمع شوي؛ خو د تبوک غزا کې ما سره موجود وو، وسله او خوراکي شيان هم راسره وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) جهاد ته د تللو امر وکړو ما ويل ماسره خو هر څه شته بس ځان هر وخت تيارولی شم تر هغې چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نور مجاهدين روان شول بيا مې هم وويل زما سورلی تېزه او

** - صحيح مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکړه ده که دوه ورځې بعد هم روان شم ورپسې رسیدی شم په همدې کې ورځې تیرې شوې خو زه لا روان شوی نه وم چې هغوی پسې د رسیدو موقع مې له لاسه ورکړه، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې زه زیات خپه شوم چې ما بنه کار ونکړ او تر هغې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرته راوګرځیدو، د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عادت مبارک وو چې له سفره به بیرته راوګرځیدو نو اول به مسجد شریف ته لاړو هلته به یې دوه رکعاته تحیة المسجد لمونځ ادا کړ، خلکو به ورسره ملاقاتونه وکړل بیا به کور ته لاړو، نو چې کله مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) ته راغی نو د منافقینو ګڼه ګونه زیاته وربانديِ زیاته شوه هر یوه به خپل عذرونه مخې ته کول، قسمونه به کول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به یې ظاهراً عذرونه قبلول او باطن به یې الله (ج) ته پرېښود.

نو ما ته هم قسم قسم فکرونه زړه کې راغلل، چې څه ورته ووایم څکه چې زه بې له عذره پاتې او زه په ټولو غزاګانو کې شریک شوی وم، غیر د بدر نه؛ بدر نږدې هم وه او دومره تکلیف هم نه وه پکې او بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) څه راته و نه ویل، خو په دې غزا کې زه هم مالدار وم، هم سفر لرې او تکلیفي وو، خو اخر مې فیصله وکړه چې بې له رښتیا ویلو په بل شي کې نجات نشته رښتیا به وایم او بس.

نو مسجد شریف ته ورغلم سلام مې واچولو، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ځواب رانکړ او مخ مبارک یې را څخه وګرځولو، نو زه ورغلم مخامخ ورته کیناستم ورته مې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یو ځل زما خبره واوره بیا چې څه امر کوې زه حاضر یم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل چې ایا تا سره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو.

خو یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا ته معلومه ده زه چالاکه یم بنه ژبه لرم که درواغ درته ووایم ته به یې قبول کړې خو الله (ج) نه به څنګه پټېږم.

والله چې ما ته هیڅ عذر نه وو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل تا رښتیا وویل پورته شه لاړ شه تر څو چې الله (ج) حکم راولېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې ما پوښتنه وکړه چې بل کوم مسلمان هم شته چې پاتې شوی وي؟

نو خلکو راته وویل هو هلال بن امیه (رضي الله عنه) او مرارة ابن ربیع (رضي الله عنه) هم شته، هغوی هم رښتیا وویل او هغوی ته هم رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل چې د الله (ج) حکم ته انتظار وباسئ.

په همدې حالت کې لس ورځې تیرې شوې او موږ درې واړه ډیر خپه وو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو صحابي راولېږلو چې له کور والا یعنې ښځو نه هم جدا شئ او څوک به خبرې هم ورسره نه کوي، نو ما پوښتنه وکړه ایا ښځه طلاقه کړم هغه وویل فقط خبرې او جماع به نه ورسره کوئ، او هغه نورو دوه تنانو ته هم همداسې امر وشو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلال بن امیه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او *مراره ابن ربیع (رضي الله عنه)* ته خپلوان پس له ډیرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسیدو چې د خپلو ښځو نه به لرې پاتې کیږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به یې لمونځ کولو، خو د دواړو ښځې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلې یوې ورته وویل، هلال ابن امیه (رضي الله عنه) مریض دی عمر یې هم زیات دی نو د خدمت لپاره یې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غیر له مجامعت نه نور خدمت یې کولای شي.

او د مرارة ابن ربیع (رضي الله عنه) ښځې هم په یو عذر اجازت واخیستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه یې پلار کره ولیږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مخ مبارک را نه وګرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب راکوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به راته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به یې وګرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي یوه ورځ مې زړه زیات راتنګ شو نو ما باندې تر ټولو ګران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما ګاونډي هم وو ما په دیوال خیته وروا چوله هغه مې ولیدو چې کور کې ناست دی ورته مې وویل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهیږې چې زه یو سوچه مسلمان یم او منافق نه یم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې واري ورواچولو خو هغه فقط دومره له ځان سره وویل الله (ج) او رسو الله (صلی الله علیه وسلم) پوهیږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې زړه مې تنګ شو بازار ته لاړم ګورم چې هلته د شام نه چا انګور راوړي چې خرخ یې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښايي نو هغوی چې زه ولیدم په لاسونو یې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغې او یو لیک یې راکړو ما چې لیک پرانیستو هغه کې د شام بادشاه نوم لیکلی وه چې دا لیک خاص د هغه له خوا نه وو هغه لیک کې لیکلي وو چې ما ته خبر را رسیدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک یې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دي خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تاته عزت درکولی شي، لوړه عهده به درکړل شي او سیاسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې !

مور به یې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې کله مې لیک ولوست نو إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون مې وویل چې ایا زما ایمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت راکوي نو هغه لیک مې تنور ته وغوزځولو.

بیرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تر دې چې پوره (۵۰) ورځې تیرې شوې اخرې شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بیا د سهار کیدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډیر وژړل چې یا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) کې چې لمونځ ادا شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د وحي نازلیدو او زموږ د ریوارو د توبې قبلیدو او مجاهدینو ته د جهاد د قبلیدو او منافقینو ته د رسوایي زیری په کې و، او ټولو ته یې مبارکي ورکړې وه.•

دې وخت کې زما یو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زیري راکولو لپاره راروان شوی وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبیس یو لوړ ځای ته ختلی وو او له هغه ځایه یې اواز وکړو چې زموږ د ریوارو نوموړنه یې اخیستل او مبارکي یې راکړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله کړه.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي زه په سجده پریوتلم او د شکر سجده مې وکړه دغه وخت ما سره فقط یوه جوړه جامې وې هغه مې زیري والا ته ورکړې او ما له چا نه ځانله په سوال موقتي جامې راواخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مبارکي راکړه مصافحه یې راسره وکړه، چې هیڅ کله به مې هم له یاده و نه وځي.

کله به چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارک به یې شغلي کولې لکه سور انار به ځلیدو، کله چې زه ورغلم مبارکي یې راکړه ویې فرمایل تاسو ریوارو رښتیا ویلو له جهنم بچ کړئ بیا ټول صحابه وار په وار رامخکې کیدل او مبارکي یې راکوله.

نو زه چې بېحده خوشحاله وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته مې وویل: یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار کې صدقه دی چې هغې کې زما د قجورو مشهور او ښکلی باغ باغ هم دی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل نه لږ څه ځانته هم پریږده.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیم مال نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل نیم هم ډېر دی؛ نو بیا مې دریمه حصه صدقه کړه.

د رښتیا ویلو نتیجه:

په غلطۍ اقرار او توبه کول، صبر کول، د شکر سجده، زیري ورکوونکي ته هدیه ورکول، صدقه کول، کومه ګناه باندې د هغه سره خبرې پرېښودل، لکه اوس وخت کې شوک چاته د سیاسي پناه او تنخواه وړاندېز کول او هغه ردول او د حق طرفداري کول، د کافرانو په وعدو اعتبار نه کول او منافقینو ته هر وخت متوجه اوسېدل، لرې ځای ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر کول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د کور مخې ته راشي او ته ورته دلیلونه لټوې،

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• - سورت التوبة ۱۱۷ او ۱۱۸ ایاتونه لَقَدْتابَ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ الخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۹) برخه:

او د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې باران نه کیدل وچکالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ایا باران نه کیدل او وچکالي پیغور چاته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وریده وچکالي وه؟

ایا د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په وخت کې د وچکالۍ او باران نه کیدلو بیشماره احادیث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روایت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدینه منوره کې سخته وچکالي راغله او بارانونه نه کیدل نو لوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدینې منورې خلک له لوږې او تندې سره مخ دي؟

باید څه وکړو؟

ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وفرمایل لږ صبر او استقامت وکړئ باران نه کیدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامیاب راووځي !

دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وګورئ د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وړاندوینه یا کرامت.

لږ وخت نه وو تیر شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدینې منورې ته راورسیدله، کله چې د مدینې تجار او سخیان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقیرانو به یې هم وویشو؛ نو ټول تجار په بیړه د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورغلل دوازه یې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه یې تري وکړه ولې خیر خو دی څنګه ټولو په شریکه زما کور ته تشریف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضی الله عنهم) ورته وفرمایل موږ خبر شوي یو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مایه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بیه یې درڅخه واخلو او پخپله یې هم وخورو او په فقیرانو ته یې هم تقسیم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دننه راشئ !

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) تري پوښتنه وکړه چې څومره ګټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمایل، د لس (۱۰) دینارو خوراک در نه په پنځلس (۱۵) اخلو !

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل نه زیات یې کړئ کنه نو زه یې په اوچت قیمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وویل زموږ نه غیر مدینه کې نور تجاران نشته نو ته به یې څنګه په اوچت قیمت خرڅ کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل یقین وکړئ چې زه یې یو په لسه خرڅوی شم تاسو په دینار کې نیم دینار ګټه راکوئ او زه د دینار خوراک په لس خرڅوی شم نوره ستاسو خوخه که اخلئ نو میدان ته شئ کنه نو زه یې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وویل اول خو موږ دومره وس نلرو چې په دومره قیمت یې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پیدا نه شي چې په دومره لوړ قیمت یې درڅخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل ما دغه مال خرڅ کړی دی!

ما دغه د سلو اوښانو بار خوراکي شیان په الله (ج) خرڅ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول یوسئ او په انصاف یې د مدینې منورې په خلکو تقسیم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې زیری ورکړ، تا چې ویل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بندوبست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندې د مدینې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایی ما خوب ولیدلو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور یو څه یې په لاس مبارک کې نیولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بیړه دی؛ نو ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما خو ستا د لیدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې یادیدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډېر خوند راکوي ته چیرته روان یې چې دومره په بیړه یې لږ صبر وکړه چې زه دې په لیدلو موړ شم بیا به لاړ شې.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته یو کور په جنت کې ورکړ او یوه ښایسته جوړه یې ورته په نکاح کړه او س د هغې واده ته زه غوښتل شوی یم نو زه هلته روان ځکه په بیړه یم.

نوټ: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې که چیرته د جنت د حورې یو غاښ دنیا ته راښکاره شي نو لمر به تت شي او که حوره د دنیا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو اوبه به یې د شاتو نه زیاتې خوږې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې زه راویښ شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لويه عماره او هوټل.

د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنيا کې نور کوهيان.

د احاديثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حديث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ويل کېږي؟ مختلف روايتونه دي، يو روايت دی رومه عفاري يو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکيت وو ځکه د هغه نوم ته يې نسبت کېږي، چې دا د وادي العقيق الاصفر علاقه کې وو، خو ډېرو روايتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د يو يهودي وو، کله چې مهاجرين مدينې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زم زم په خوږو اوبو ځکلو عادت شول د نورو کوهيانو اوبه مالګينې وې او که د کوم کوهي اوبه که خوږې هم وې يا کوهيان وچ شوي وو يا يې خوندورې اوبه نلرلې، خو يوازې د رومه کوهی وه چې اوبه يې زياتې خوږې او خوندورې وې او زم زم اوبو ته ورته وو.

د دې کوهي ملکيت چې يهودي سره وو هغه به اوبه زياتې په لوړ قيمت خرڅولی يو مشک اوبه به يې په يو دينار خرڅولی او که به چا يوه لپه اوبه څکلی هغه به يې هم يا په اوربشو يا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته انصارو او مهاجرينو د اوبو شکايت وکړ، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل که چا دغه کوهی واخيستو او خيرات يې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې يوه چينه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر يوه دا کوښښ کولو چې يهودي يې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.

عثمان (رضي الله عنه) يهودي ته وويل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم يې يعنې د هغه يهودي د خوښې روپۍ يې ورکولې خو يهودي انکار کولو چې بالکل يې نه خرڅوم بيا عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل نيم راباندې خرڅ کړه او قيمت به يې هم ستا د خوښې درکړم.

يهودي په دې خبره راضي شو او فکر يې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) يو په تجارت پوه دی کيدای شي زما تجارت هم د ده له برکته نور هم کامياب شي، نو اخر يهودي په (۱۲۰۰۰) دولس زره ديناره راضي شو او نيم کوهی يې خرڅ کړ، چې يوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او يوه ورځ به د يهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نيم کوهی واخيستلو نو هغه خپل نوبت خيرات کړو چې هر چا ته به د اوبو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به يې اوبه پوره کولی چې کله به د يهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه يهودي.

نو يهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک اوبو ته نه راځي نو هغه نيم کوهی يې هم په (۸۰۰۰) اته زره ديناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قيمت ټول (۲۰۰۰۰) شل زره ديناره شو.

نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغی ورته يې وويل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل بلکې له هغې څو چنده زياته وعده ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې کوهي ژوروالی (37) متره او پلن والی يې (۴) متتره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه او بو ته چې خلکو به مشکونه وربانديږ مينځل د قجورو بوټې وکرل، او هغه بيا په زياتيدو شول.
عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې تر قيامته به څوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همداسې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجو کړې چې (37) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعده نورې قجورې وکرلې د اوبه خور مشينونه يې وربانديږ ولګول او قجورې يې نورې هم زياتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نيمې خرڅولې، نيمې يې په کونډو يتيمانو ويشلې چې د قجورو تعداد يې (۱۵۵۰) ته رسيدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم يې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به يې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زياتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپيو نورو ملکونو کې د کوهيانو کيندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه يې په ټوله دنيا کې زرګونه کوهيان مهاجرينو او ځايي خلکو ته کيندلي دي.
له بلې خواه د مدينې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپيو يوه لويه عماره جوړه کړه او هغې کې يې د حاجيانو لپاره رهايشي ځايونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابيږي.
چې اوس د هغې کلنې امدن (۵۰) ميليونه ديناره جوړيږي، اوقافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوی او بيا يې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو يتيمانو او ضرورتمندو ويشي.

❁❁❁❁❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله د سیرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضایل:

- عثمان رضی الله عنه په جاهلیت کې هم حیاناک وه،
- چې خبرې به یې کولې ډیرې به خوږې وې.
- بتانو ته یې سجده په جهالت کې هم نده کړې.
- زنا او زنا ته بلونکې اعمال یې نه دي کړي.
- کنځل یې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.
- شراب یې په ټول عمر کې نه دي څښلي.
- عثمان (رضي الله عنه) به ویل په دغه پورته شیانو باندې الله (ج) په ما ډیره مهرباني کړې ده.
- زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس یم.
- بل دا چې جیش العسرة یعنې د تبوک د غزا دریمه برخه مجاهدین ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلۍ سمبال کړي وو.
- د قران کریم د جمع کیدو او ترتیب توفیق ما ته الله (ج) راکړی.
- له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی یم او لاس مې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته په لاس کې اینښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمګاه ته نه دی نژدې کړی.
- په ما باندې هېڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې یو غلام مې نه وي ازاد کړی.
- زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.
- سندرې مې نه دې ویلې او نه مې اوریدلې.
- دروغ مې نه په جاهلیت کې ویلي او نه وروسته.
- تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.
- زنا او فحاشي خبرې مه نه دي کړي.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، قریشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مینه لرله چې کومه خوشحالي به پیدا شوه نو ښځو به سندرو کې یوائې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حیا او بهادري به یې ستایله.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمایي الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصیب کړه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به فرمایل په انبیاوو کې یوائېني مهاجر چې د اولاد سره یې هجرت کړی لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمایې چې یوه ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) ما باندې سر مینځلو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زموږ کور ته راغی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بي بي رقیه (رضي الله عنها) ته وویل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډیر خیال ساته، عثمان (رضي الله عنه) یوائېني شخص دی چې خویونو کې ماسره مشابهت لري.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، زه دغه خبرې زیات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خویونو کې د رسوالله (صلی الله علیه وسلم) په شان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ويره طبيعي شی دی، هر څوک کله کله ويريږي خو چې څومره غزاګانې ما کړي نو د مرګ يا زخمي کيدلو ويره په ما نه ده راغلی.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما دښمن هم له شا له خوا نه دی وهلی، دغه کار ما ته ناځواني ښکاره کيده، چې کله به دښمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما کله هم داسې ځای کې بولی نه دي کړي چې خلک مې وويني.

➔ ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراکي شيان راغلل او هغه که به هر څه وو، په غريبانو به يې تقسيم کړل چې هغوی يې وخوري او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د اوربشو ډوډۍ خوړله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترګې مبارکې له شرمه ښکته نيولی وې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغی د هغه خبرې به يې په غور او دقت سره اوريدلی او تکبر او لويي نه کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمکې ته به يې کتل، د دې په خاطر چې که کومه رنانه مخې ته راشي چې سترګې مې پرې و نه لړيږي اګر که اول کاته ګناه هم نلري.

➔ کله کله به يو څوک مخې ته ورغی او عثمان (رضي الله عنه) به وربانديې نه وو پوی شوی تر څو به چې هغه وربانديې اواز نه وو کړی.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضی الله عنه د سیرت (۱۲) برخه:

⇐ **د حديبيې صلحه**

⇐ د صلحې اسباب.

⇐ د صلحې فايدې.

⇐ د صلحې نتايج.

⇐ د صلحې شرطونه.

⇐ د صلحې گټه چا ته زياته ورسيده؟

په کال (۶۲۷) م کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته يې د تيارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره اوښ يا بل حيوان او توره يا نيزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تيار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خو د مکې مشرکينو ته جاسوسانو غلط خبر رسولی وو، چې مسلمانان جنگ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې يې له جنگياليو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ذوالحليفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملگرو سره ورسيدو، نو هغه جنگياليو يې مخه ونيوله، ځکه رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د خپلو ملگرو سره بيرته حديبې مقام ته راستون شو هلته يې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته يې وويل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شې او د مکې مشرکينو ته ووايې چې موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي يو او بيرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل، يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يو خو زما طبعيت سخت دی هسې نه جنگ را نه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي يا مې دفعاع وکړي او کيدای شی مخکې له دې چې زه ستا پيغام هغوی ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لويه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصيت ښايم چې د هغه لپړلو کې خير دی د هغه طبعيت ارام دی برداشت لري قوم يې مضبوط دی او په خلکو کې ډير زيات عزت لري،

نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وويل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وويل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته يې وويل، چې ته لاړ شه قريشو ته ووايه موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ عمره کوو او بيرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) يې خبره ومنله او روان شو، لکه څنگه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ويره بالکل نه وه؛ نو يوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسيدو نو هلته په آسونو سواره جنگيالي تيار موجود وو او ټول ترې چاپيره شول، دغه ځای وادې (ملدح) نوميده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعيد بن العاص بن اميه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) وليدو ټولو ته يې وويل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نزدې شو خير يې نشته؛ نو په دې طريقه عثمان (رضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته یې مشرکین ولیدل چې ناست دي نو هغوی ورته وویل څنګه راغلی یې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل موګ عمرې ته راغلي یو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه خه معلم دي تاسو ضد مکوئ که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کامیاب شي او دا دین عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،

نو تاسو که عقلمند یې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زاکړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وویل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چا ته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف یا عمره کوې ویې کړه،

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل په الله (جل جلا له) قسم چې محمد (صلی الله علیه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به یې هېڅکله ونکړم،

له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار یې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه نه رسیدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل ورغلو، تسلي او ډاډګیرنه یې ورکړه او ورته یې وویل، لکه څنګه چې موږ حدیبې پورې راغلو، همداسې به انشاالله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوئ،

بل خوا هلته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او صحابه کرامو ته یو ځل داسې خبر ورسیدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا یو قسم بې وفایي او ستا مخالفت دی.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته جواب کې وویل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغیر دې هغه عمره کړې وي!

بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعیفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تیر کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکینو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بیعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو یې بیعت واخیست چې بیرته به نه واپس کیږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط یو تن منافق چې (جد ابن قیس) نومیدو بیعت ونکړ.

تر ټولو اول د بیعت لاس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابو سنان عبد الله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بیا ټول راتلل او بیعت یې کولو چې دې بیعت ته بیعت رضوان وایي.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ښی لاس په چپ لاس ووهلو او ویې ویل دا د عثمان (رضي الله عنه) بیعت شو، چې بیا الله (جل جلا له) آیاتونه نازل کړل چې الله (جل جلا له) د مهاجرینو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.

له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بیرته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورسیدو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زیات خوشحاله شو بیا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ایا تا طواف او عمره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد گمان کړى زه به څنګه طواف کوم او تاسو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به ترې حصار شوي ياست!

د قريشو جاسوسانو نه چا قريشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره بيعت وکړ چې يا به مرګ وي او يا به عمره کوو، نو هغوى عروة بن مسعود تقفي مسلمانانو ته راولېږلو چې احوال يې معلوم کړي کله چې هغه بيرته ستون شو، هغوى ته يې وويل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کيداى نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان ليدلي خو هغوى کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوى کې ده، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) اودس کوي او به يې صحابه کرام ځمکې ته نه پرېږدي او په خپلو مخونو يې مښي.

چې خبرې کوي نو دوى داسې غوږ نيولى وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ اواز يې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفي خبرو مشركين وارخطا کړل او د صلحې لپاره يې سهيل بن عمرو راولېږلو.

✵ ✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب ليدل.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب ليدلى وه چې مکه فتحه شوى وي او نوې عمره کوي نو ځکه يې د عمرې اراده وکړه، او په مدينه منوره کې يې نميله بن عبد الله الليثي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روايت کې عبد الله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلى وو، کله چې نبي کريم (صلى الله عليه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفيان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته وويل، چې خالد بن وليد چې لا مسلمان شوى نه وو درته لاره نيولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلمي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حديبې ته ورسيدل لکه چې ذکر شول د حبابيشو د قوم مشر چې حلس نوميدو لارې ته راووتو چې کله يې وليدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولي (قلادې يوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هدې لپاره دي) بيرته مکې ته لاړو هلته يې مشرکينو ته وويل مسلمانان په ډير عزت او احترام راغلي او تاسو بايد ورته اجازت ورکړى، نو مشرکينو ورته وويل ته يو غره وال يا اعرابي سړى يې ته په دې کارونو نه پوهېږې نو هغه پدې پېغور خپه شو قسم يې ورته وکړ چې ټول قوم به راټولوم او تر مرګه به درسره جنګېږم او د مسلمانانو ملګرتيا به کوم، بيا مشرکينو ورته وويل چې پام کوه داسې ونکړې.

بيا چې هغوى ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بيعت الرضوان نه هم خبر شول اول يې عروه بن مسعود ثقفي راولېږلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې مونږ ته ذکر کړئ چې کوم صفات يې د مسلمانانو ذکر کړل نو بيا يې سهيل بن عمرو راولېږلو او هغه ته يې د معاهدې يا صلحې واک ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صلحې د شرایطو متن لیک:

١-علي (رضي الله عنه) ولیکل، بسم الله الرحمن الرحیم، نو سهیل وویل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې ولیکه چې بِاسْمِکَ اللَّهُمَّ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل خیر دی بِاسْمِکَ اللَّهُمَّ، ولیکه بیا چې دې کلمې ته ورسیدو چې (هذاماقاضی علیه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نو سهیل بیا وویل چې که موږ ستا نبوت منلی بیا صلحې ته کوم ضرورت وو ته ولیکه چې محمد بن عبدالله نو د دې نه بیا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لیکلی نه یې ورانوم، نو بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپله تري لرې کړ او هغه ټکی یې وران کړل بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل زه د الله (جل جلاله) رسول یم اگر که تاسو دروغجن گڼلی یم.

معاهدې شرطونه:

◆ که د قریشو نه څوک قریشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به یې بیرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به یې بیرته سپارلو ته نه مجبورو وي.

◆هغه قبایل چې دې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملگري شي بل طرف به تجاوز وربانديې نه کوي.

◆دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنگ یو طرف هم نکوي.

◆مسلمانان به دې کال کې بیرته ستنیږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.

◆دغه لیک به د مکې مکرمې په دیوال زړول کېږي تر څو چې ټول یې ووینې.

بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل، پورته شئ خپل څاروي حلال کړئ خو څوک اوچت نشول بیا یې وویل پورته شئ حلاله وکړئ بیا څوک پورته نشول بیا یې دریم وار اواز وکړو بیا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپله پورته شو اوښ یې حلال کړو بیا یې نایې راوغوښتو ویښتان یې وخریل.

بیا ټول پورته شول او خپل خپل اوښان یې حلال کړل او د یو بل سرونه یې داسې وخریل چې له ډېر خفگانه نژدې وه چې یو بل ووژني.

دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډېر سخت معلومیدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به یې بیرته ورکوی او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به یې نه واپس کوي.

خو د دې صلحې فایدې ډېرې زیاتې وي.

(١) مسلمانانو ته د مشرکینو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پیدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هلته وفدونه ولېږل چې زیاتې فایدې او لاسته راوړنې یې درلودې.

(٢) هغه قبایل چې مشرکینو سره یې معاهدې لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کامیابئ روان دي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یې رابطې شروع کړې.

د مکې مشرکینو چې همدا مسلمانان یې له خپلو کورنو رایستلي وو او په هیڅ قوت ورته قایل نه وو نو په دې صلحې باندې خبره بیخي ښکاره شوه چې مسلمانان یو قوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو ته د غزوه موته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغي چې له دې خوا بیخي مطمئن شول چې قریش پرې حمله نشي کولای.
د بیعت الرضوان بله ګټه دا وه چې د صحابه کرامو ایمانونه هم معلوم شول چې تر مرګه یې بیعت وکړ.
بله فایده یې دا شوه چې الله (جل جلا له) د بیعت الرضوان والاوو څخه راضي شو.
په بخاري شریف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بیعت الرضوان والا خلک دي.
په بل روایت کې صحیح مسلم شریف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضی الله عنها نه روایت کړی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل او ما په خپلو غوږونو تر اوریدلي چې د بیعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي.
له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلحه به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزورې ډلې ټپلی به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبایل چې په دې کې داخل وو.

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

⇐ د ابوجندل (رضي الله عنه) او ابو بصیر (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات.
کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې یو تن ابوجندل (رضي الله عنه) بن سهیل بن عمرو وو، سهیل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قریشو معاهدې یا صلحې لپاره رالېږلې وه، او ابوجندل (رضي الله عنه) یې ځوی وو کور کې یې په ځنځیرونو تړلی وه کله چې ابوجندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دلته د عمرې په نیت حدیبیه کې دی نو له کوره ولچکو او ځولنو سره وتښتېده، او دې ځای کې یې پلار د صلحې لیکل اخري پړاو ته رسیدلي وو فقط ګوتې لګول یا دسخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوجندل ولیدو چې په ډېر تکلیف یې ځان رارسولی دی او ټول بدن یې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډېر خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه لیکل شوي وو.
سهیل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی ولیدو؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې وویل ما ته خپل ځوی بیرته په لاس راکړه، کنه نو زه دغه صلحه نکوم.
رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ګوره تر اوسه په کاغذ مهر او دسخط نه دی شوی، فقط لیکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هدیه کې راکړه.
تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړې، خو هغه اسلام پرې نښود، لاکن سهیل بن عمرو و نه منله او ټینګ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپارې زه بیرته ځم اخر کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ومنله او لیک یې دسخط کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوجندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، یا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو ګورئ چې دوی په ما څومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وګرځوي.

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ای: جندله صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکلیف تیر کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له یوې خوا صلحه وشوه او ابوجندل په ژړا او واویلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له دیرې غوصې ناقراره وو له حلالې او سر خریلو وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته د بیرته مدینې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته ورسیدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تیر شوی، چې ابو بصیر بن عتبه بن اسید (رضي الله عنه) راورسیدو او دغه لوی سفر یې پښې ابله په لوږه تنده تر سره کړی وو، ټول بدن یې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم ستومانه وو خو د ابوبصیر (رضي الله عنه) ورتګ نور هم پریشانه کړ، لږ وخت نه و تیر شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې یې په ابوبصیر سترګې ولږیدې نو چغې یې کړې چې ای محمد (صلی الله علیه وسلم) موږ ته ابوبصیر په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوبصیر (رضي الله عنه) ته وفرمایل لاړ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته یو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو یو بل ته وکتل او ویې ویل قسم دی دغه ځوان ډیر بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهیدل.

ابوبصیر (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کیناستل لږ وخت بعد یو تن سحراګشت یا لویو بولو ته لاړو او یو تن پاتې شو هغه سره ډیره تیره توره وه او هغه یې لاس کې اړوله راړوله، ویل یې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډیرو باندې ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبیلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابله وي او ترې داسې سرونه غوځوم.

ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې توره خو دې ما ته هم ډیره زبردسته ښکاري ته راکه چې ویې ګورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډیر نازیده، توره یې ورکړه کله چې توره ابوبصیر (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په یو شړق سره یې سر له تنې جدا کړ او هیسته یې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملګري سر ولیدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدینه منوره یې منډې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کافر مخکې دی او ابوبصیر (رضي الله عنه) ورپسې دی هغه ځوان په مسجد نبوی (صلی الله علیه وسلم) ورننوتلو او چغې یې وهلې بچ مې کړئ، دې وخت کې ابوبصیر (رضي الله عنه) هم ورپسې ورسیدلو او له مخ مبارک او سترګو یې د غوصې نه اور وریدو، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا خپله وعده پوره کړه زه دی په لاس ورکړم اوس ته مکلف نه یې چې بیرته مې ولېږې او ما ته اوس دغه کافر راکړه چې سر یې له تنې جدا کړم.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل دغه کس موږ ته پناه راوړه اګر که دښمن هم دی موږ پناه ورکړې ته یې نشې وژلی او ته باید له دې ځایه لاړ شې ځکه موږ د صلحې تر اخره په خپله وعده ټینګ ولاړ یو.

ابو بصیر (رضي الله عنه) له هغه ځایه ووتو او له ډیر فکر او سوچ وروسته یې د سمندر غاړې ته د تللو فیصله وکړه هغه ځای ډیر لرې وو خو په دې خاطر چې هلته به له لوږې مړ نشي یو شی به ورته پیدا کیږي چې تر هغې وربانديې ژوند تیر کړي چې مسلمانان کامیابیږي.

کله چې ابوبصیر د سمندر غاړې ته ورسیدو نو فکر یې وکړو، چې دغې زبردستې توري نه باید کار واخلې، نو په هغه لار به اکثره د قریشو قافلې شام ته تللې او بیرته به یې تجارتي مال راوړلو نو ابوبصیر (رضي الله عنه) به هره قافله لوټ کوله کافران به یا وتښتیدل یا به یې مړه کړل او خوراکي شیان یې مکمل په قریشو بند کړل له بلې خوا ابوجندل (رضي الله عنه) خپل پلار سهیل بیا تړلی وو چا ورته وویل چې ابوبصیر (رضي الله عنه) د سمندر غاړې ته لاړ دی او هلته یې د قریشو د قافلو لار نیولې، ابوجندل (رضي الله عنه) بیا هم په کومه طریقه ځان خلاص کړو او د شپې ووتلو تر څو چې یې پلار خبریدو نو هغه ابوبصیر (رضي الله عنه) ته ځان رسولی وو، کله چې یې ابوجندل (رضي الله عنه) ولیدو کلک یې په غیږ کې ونیولو او ډیر زیات خوشحاله شو، چې ملګری یې پیدا شو.

اوس نو دوی دوه تنه زمریان سره یو ځای شول، دواړه هغه بهادر ځوانان وو د ټولې قافلې خلکو ورسره مقابله نه شوه کولای.

دغه خبره د مکې مکرمې نورو ځوانانو ته هم معلومه شوه او نور خلک هم ورسره یو ځای شول تر (۷۰) یا (۸۰) د دې ځوانانو تعداد ورسیدو، له یوې خوا دغه خبره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته هم معلومه شوه چې ابوبصیر او ابوجندل او نور صحابه کرام اوس په یوه مظبوط قوت بدل شوي، هغوی د مکې خلکو باندې خوراکي توکي بند کړي او د مکې مشرکین په چغو دي نو ډیر زیات خوشحاله شو چې یوې خوا صلحه په خپل ځای پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پیدا شو.

نو همدې وخت کې د مکې مکرمې مشرکینو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته لیک راولېږلو چې موږ ته د دغه کسانو ضرورت نشته موږ خو یې برباد کړو څوک یې مړه کړل څوک راوتښتیدل او مال یې را نه واخیستو ته دې خپل مسلمانان دروغواړه که هر څوک تا ته درځي درځي دې خو چې موږ یې له شره خلاص شو.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپلو ملګرو ابوبصیر او ابوجندل رضی الله عنهم او نورو ته لیک ولیږلو چې راشئ تاسو د صلحې د شرطونو نه مستثنی شوي یاستئ، کله چې هغوی ته دا لیک ور ورسیدو او لیک ابوبصیر (رضي الله عنه) په لاس کې وو او لوستو یې چې مرګ ته یې لبیک وویلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وفات شو (وإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون پیا جندل (رضي الله عنه) هلته خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته راغې چې د مکې مکرمې فتحه کې هم شريک شو نورو ډيرو غزاګانو کې هم شريک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهيد شو، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه)سخاوت.

➡ ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډئ ورسره وخوري؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وړاندې او عثمان (رضي الله عنه) وروسته ورو سته روان شو کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بيرته شا طرف ته راوکتل نو ګوري چې عثمان (رضي الله عنه) يې قدمونه مبارک شماري؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته مسکی شو چې قدمونه څنګه شماري؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ويل، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه)کور ته ورسيدو نو امر يې وکړ چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زيات محبت ډير زيات خوشحاله شو.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايې تر هغې تاسو کامل مومن کيدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زيات محبوب نشم.

➡ جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) فرمايي چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراکي شيان راغلل هغه به يې په خلکو تقسيم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د وربشو ډوډۍ خوړله.

➡ په يو بل روايت له جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پياده روان وو او غلام يې په اوښ سپور کړی وه نو ما ورته وويل ای اميرالمؤمنينه تا خو غلام په اوښ سپور کړی او تا د اوښ مهار نيولی نو ويې فرمايل، مسلمانان ټول يو شان دي يو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کيږم دا هم ستومانه کيږي.

➡ عبد الله ابن عباس فرمايي چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې مسجد کې پوزي باندې اوده وو بيا راپورته شو اودس يې وکړو او په ممبر يې خطبه وويله او د پوزي نښانونه يې په بدن معلومېدل.

➡ يو بل حديث شريف د ابونعيم نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راورسيدو نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل دا اوښ دې چو کړه يا کينوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کينولو نو هغې باندې غوړي او شهد بار وو، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـرې لـړ وخـوړل او دعـا يـې ورتـه وکـړه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وفرمايـل چـې مـا دغـه ټـول خيـرات کـړل ځکـه چـې پـه کـوم شـي بانـدې سـتا مبـارک لاس ولګېـږي نـو د هغـې قيمـت څـوک نشـي پـوره کـولای نـو ځکه اوس دا د الله (جل جلا له) په لاره کې تقسيم کړه

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) سيرت (۱۶) برخه:

◄ د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلګه:

◄ په عثمان رضي الله عنه د جنت زيرى.

◄ عثمان رضی الله عنه د خپل بدن د صفايې زيات خيال ساتل.

د مـديني لارو کوڅـو کـې سـوالګر ګرزيـدو خـو لـه غريبـی، چـا ورسـره کومـک نشـو کـولای نـو چـا ورتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور وښـوده، سـوالګر د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور تـه راغـی کلـه چـې يـې غوښـتل دروازه وټکـوي د کـور لـه دننـه څخـه اواز راغـی، چـې خپلـې بـې بـې تـه وايـی، چـې د ډيـوي پلتـه يـا بـاتی غټـه يـا ډبلـه ده تيـل زيـات سـوځوي دا پلتـه نـرئ کـړه، نـو سـوالګر حيـران شـو چـې دا خـو دومـره بخيـل سـړی دی چـې د ډيـوې پلتـه هـم نـری کـول غـواړي نـو مـا تـه بـه څـه راکـړي خـو بلـه چـاره نـه وه؛ نـو اخـر يـې لـه سـوچ او فکـر وروسـته دروازه وټکولـه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راووتـو سـوالګر ښـه ډيـر مشـکلات او ضـرورتونه ورتـه بيـان کـړل نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) چـې کـور کـې دومـره څـه نلـرل نـو لـه لاسـه يـې ونيولـو او ورتـه يـې وويـل راځـه نـو سـوالګر ورسـره روان شـو کلـه چـې د مـديني منـورې ابـادی پـه ختميـدو شـوه سـوالګر ودريـدو ورتـه يـې وويـل تـه مـا چيرتـه بيـايې؟ خلـک خيـرات ورکولـو لپـاره کـور تـه ځـي او تـه مـا اوس د مدينې نه بهر بيايي.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل مـه ويريـږه سـتا د ضـرورتونو سـامان زمـا کـور کـې نـه وو ځکـه مـې دلتـه راوسـتې، کلـه چـې دواړه د مـديني منـورې نـه بهـر را ووتـل نـو هلتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د تجـارت قافله رارسيدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالګر ته وويل واخله دا شيان ټول ستا شول.

سـوالګر حيـران ودريـد او يقـين يـې نـه راتلـو چـې د ډيـوې پلتـه نـری کولـو والا دې دومـره سـخي وي چـې دومـره شـيان دې ورکـړي؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه يـې وويـل، تـه مـا پـورې ټـوقې مکـوه کـه کـوم شـی دی له زړه نه منلی وي راېې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل، زه ټـوقی نکـوم دا شـيان ټـول سـتا شـول او خپلـو غلامـانو تـه يـې وويل دا سامان ټول ورکړئ.

کلـه چـې د سـوالګر پـوخ يقـين وشـو چـې رښـتيا وايـې نـو ورتـه يـې وويـل زه دغـه ټـول سـامان نـه اخلـم دا زمـا لـه ضـرورتونو زيـات دي زه لـه مجبوريتـه سـوال تـه اړ شـوی يـم؛ نـو ماتـه دومـره څـه راکـړه چـې ضـرورت ورته لرم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) لاسـونه پورتـه کـړل دعـا يـې وکـړه چـې يـا الله (جـل جـلا لـه) شـکر دی چـې دغـه سـامان د دې سـوالګر لـه ضـرورته زيـات دی کـه چيرتـه تـرې کـم وی، نـو نا اميـده بـه لاړ وو بيـا يـې سـوالګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وويل دا سامان که ستا له ضروریاتو زیات وي خه خبره ده خو چې کم نه وي او سامان یې ورته وسپارلو.

نو سوالګر ترې پوښتنه وکړه چې اوس دا راته ووایه چې تا خپلې بې بې ته وویل چې د ډیوې پلته نرۍ کړه او اوس دومره سخاوت کوې، دې که څه راز دی؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل هلته ماسره دا فکر وو چې زه اسراف کوونکو کې رانشم ځکه چې الله (جل جلاله) اسراف کوونکی د شیطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلاله) سره ده دا صدقه چې څومره ډیره وي ثواب یې ډیر وي نو بیا سوالګر ښې ډیرې دعاوې ورته وکړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسی الاشعري (رضي الله عنه) فرمايي، چې يوه ورځ زه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو باغ ته داخل شو او ما ته یې وویل چې ته دروازه ساته چې څوک بې اجازې رانشي.

د صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره دومره مینه وه چې لږ وخت به ترې غایب شو نو وریسې کرځیدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابوبکرصدیق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل وریسې راوتلي وو او پوښتنې به یې کولې نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته چا ویلي وو، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغی دروازه یې وټکوله؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه.

نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وو، نو زیری می ورباندې وکړو چې ډیر زیات خوشحاله شو بیا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زیری مې پرې وکړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډیر زیات خوشحاله شو بیا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زیری پرې وکړه. نو ما چې دروازه خلاصه کړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زیری مې پرې وکړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بیخي زیات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بې بې مبارکې نه چې نوم یې احادیثو نه دی ذکر کړی روایت کړیدی چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفايي ډیر خیال ساتلو او هر ورځ به یې غسل کولو تر څو یې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به یې زیات خوښول.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه:

⇐ د ابو هریره (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، دا سې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زیاتې شي او زما د امت زیات خلک به ورباندې اخته شي نو مور ورته وویل چې یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نو بیا مونږ ته څه کول پکار دي؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وکړه چې د امیر او ملګرو لاره یې تعقیب کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇐ د ام کلثوم (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) به د شپې تهجد و ته پورته کیدو او مور به ورته ویل، یا ما راپاڅوه یا کوم غلام چې د اودا سه اوبه درکوو نو عثمان (رضي الله عنه) به فرمایل چې زما زړه نه غواړي چې څوک له خوبه پاڅوم بیا به یې دوه رکعته لمونځ کې ټول قران کریم ختم کړ.

بیا عطا بن رباح (رضي الله عنه) فرمایي چې کله کله به عثمان (رضي الله عنه) د ماسختن لمونځ امامت وکړ، چې کله به فارغ شو نو یو طرف ته به یې نفل شروع کړل تر هغې چې ټول قران کریم به یې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشکوة المصابیح د صحیحنو روایت نقل کړی چې عثمان (رضي الله عنه) به کله د چا جنازې ته حاضر شو او بیا به قبر ته ورسره لاړو نو بیا به د قبر په غاړه ودریدو او زیات به یې وژړل تر هغې چې د وعظ کولو توان به یې نه وو.

نو صحابه کرامو ترینه پوښتنه وکړه چې یا امیرالمؤمنین ته بل وخت کې دومره نه ژاړې لکه د قبر په غاړه دا ولی؟

نو عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل، چې قبر د اخرت اولنی منزل دی که څوک دې کې کامیاب شو نو وړاندې به هم کامیاب شي او که دلته په سوال جواب کې څوک ناکام شو نو اخرت کې به هم ناکام وي.

د عثمان (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه په مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) په باب السلام باندې ننوتم او له لمونځ وروسته به باب جبرائیل (ع) باندې وتلم، یوه ورځ مې لرې بیړه وه نو باب جبرائیل (ع) باندې وتلم چې د خلکو د راننوتلو له وجې ګڼه ګوڼه جوړه شوه نو ګورم چې یو یمني ځوان توره په لاس کې نیولی او چې زه یې ولیدم نو توره یې راته پورته کړه چې ومې وهي، ما یې لاس ونیوه ما وویل څه کوې نو هغه وویل وژنم دی، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وویل ولې مې وژنې؟

نو هغه یمني ځوان راته وویل ځکه دی وژنم چې د یمن امیر ظلم راباندې کړی!

عثمان (رضي الله عنه) فرمایي، ما ورته وویل ظلم په یمن کې درباندې شوی او ما دلته مدینه کې وژنې؟ نو هغه یمني ځوان وویل، هو. ځکه چې هغه امیر یا والي تا مقرر کړی ته یې مسؤول یې ولې دا سې خلک مقرروې چې ظلم کوي، عثمان (رضي الله عنه) وایي ما ورته وویل خبره دې صحیح ده؛ خو تا ما ته کله شکایت کړی او ما ستا شکایت نه دی اوریدلی او تاسره مې عدالت نه وي کړی.

په کار خو داوه چې تا شکایت کړی وی که ستا خبره رښتیا وي ما به هغه معزول یا لرې کړی وای او ستا انتقام به مې ترې اخیستی وای، خو ستا دغه حرکت چې بی سواله او بی جوابه ما وژنې مناسب نه دی.

نو صحابه کرامو راته وویل یا امیرالمؤمنین دا کم عقل دښمن دی دا همدا سې پرېښودل نه دي پکار؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي چې ما بیا هغوی ته وویل چې څوک شته چې دغه ځوان وپیژني او ضمانت یې وکړي چې بیا به مدینې ته نه داخلیږي نو یو خپلوان یې راپیدا شو او هغه یې ضمانت وکړ او ما خوشی کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره لــه دي چې زه وربانــدې پــوه شــوم چــې دغــه ځــوان درواغ ويــل او فقــط زمــا د وژلــو لپــاره دســتوري راغلی وه؛ خو الله (جل جلا له) ماته طاقت راکړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف کړ.

يــو روايــت کــې ذکــر دي•، چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه يــوه ښــځه راتلــه او خپــل ضــروريات بــه يــې ورتــه ويــل او عثمــان (رضــي الله عنــه) بــه کومــک ورســره کولــو خــو يــو څــه وخــت نادرکــه شــوه نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) يــې پوښــتنه وکــړه چــې هغــه ښــځه ډيــر وخــت وشــو چــې نــه ده راغلــی نــو چــا ورتــه وويــل چــې د هغــې بچــی پيــدا شــوی او ناروغــه ده نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) ورتــه د بچــي لپــاره جــامې او نــور لبــاس ورولېــږل او (۵۰) دينــاره يــې ورتــه د مياشــتې مقــرر کــړل بيــا چــې د ماشــوم عمــر يــو کــال شــو نــو دغــه روپــۍ يــې (۱۰۰) ديناره کړې.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وژل:

په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې.

د مرتد حکم او څوک په مرتدانو کې راځي؟

◆ البدايــه وانهايــه حيــاة عثمــان (رضــي الله عنــه) کــې ذکــر کــړي چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه يــو ســړی راغلــو ورتــه يــې وويــل، زمــا يــو دوســت يــوې ښــځې ســره ډيــر پــه مينــه واده کــړی وو يــو بــل بانــدې ډيــر ګــران وو اوس يــې تــر مــنځ شــخړه راغلــې او ځمــا دوســت خپلــې ښــځې تــه طــلاق ورکــړی اوس وربانــدې پښــيمانه دی او دواړه ژاړي او يــو لــه بلــه جــدا يې نشــي زغمــلای؛ نــو زه غــواړم چــې د خپــل دوســت دغــه ښــځې ســره نکاح وکړم او بيا يې د دخول يا جماع کولو وروسته طلاقه کړم.

ترڅو يې زما دوست بيا په نکاح کړي نو ستا څنګه خوښه ده؟

نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) ورتــه وويــل دغســې نکــاح پــه اســلام کــې نشــته او رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) ترينــه منــع فرمــايلی ده او فرمــايلي يــې دي، چــې دغســې نکــاح کــوونکی بانــدې د الله (جــل جــلا لــه) لعنت دی پام کوه چې دغسې يو کار رواج نکړې چې تر قيامته به يې ګناه ستا په غاړه وي.

ســتا دوســت او د ده پــه شــان نــور خلــک بايــد د طــلاق مســئله ښــوقی و نــه ګڼــي او لــه داســې الفاضــو ځــان وساتئ چې بيا په ناخبرئ کې د خپلي حلالې ښځې سره په دايمي زنا لګيا يې.

◆ عبــد الرحمن ابــن زيــد (رضــي الله عنــه) فرمــايې چــې ام المــؤمنين حفصــې رضــي الله عنهــا بانــدې يــوې ښــځې چــې ســاحره وه ســحرکړی وو او ډيــره يــې پــه تکليــف کــړې وه نــو مــا هغــه ونيولــه او هغــې اقــرار وکــړ چــې زه ســاحره يــم؛ نــو مــا ورتــه د ســحر ګناه بيــان کــړه چــې ســحر کفــر دی او ســاحر کــافر دی توبــه تــرې وباســه او ام المــؤمنين حفصــه (رضــي الله عنــه) لــه ســحره خلاصــه کــړه، خــو هغــې انکــار وکــړو نــو مــا ووژلــه کلــه چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) خبــر شــو نــو ډيــر پــه غصــه شــو عبــد الله ابــن عمــر (رضــي الله عنــه) ورتــه وويــل، تــه پــه داســې يــو چــا بانــدې خفــه يــې چــې رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) يــې وژل روا ګڼلــي او يــو حــديث يــې

• الدايه و النهايه حياة عثمان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ذکر کړو نو عثمان (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې و نه ويل، ځکه چې تر دې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه و نه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما له يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سړی روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغې بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولی رانغلې؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدر يا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايي ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنګه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سړي راته وويل، کله چې ما تا باندې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه را باندې خرڅه کړې؛ خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکی به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلې يا ځمکه او يا لوړ قيمت اخلې؟ نو هغه سړي خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دي چې د مسليمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پريښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسې خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راوليږلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روا دي او مسليمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوګرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينګ پاتې شول ټول مې ووژل••.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) را باندې سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړ.

•• البدايه والنهايه باب خليفة عثمان، حياة حياة الصحابه جلد 2، اسد الغابه جلد 4.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) را ته وویل، ولې دې د خپل ورور عمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي ترې خفه یې؟ نو ورته مې وویل، ما نه لیدلی او نه پرې پوهه شوی یم؛ نو ابوبکر (رضي الله عنه) وفرمایل ته صحیح خبره کوې؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وې، نو ما ورته وویل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همداسې وه ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته یې دومره پریشانه کړی وې، نو؛ ما ورته وویل، چې د دې امت د نجات او خلاصئ لار په فکر کې وم، نو ابوبکر (رضي الله عنه) راته وویل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وویل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده باید تر ټولو اول همدا راونیسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي زه ور پورته شوم او د ابوبکر (رضي الله عنه) تندی مې ښکل کړ ما ورته وویل، چې ته د دې اهل یې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه ویله او لاس کې یې امسا وه چې د جهجاه په نوم یو تن ورپورته شو او امسا یې ترې واخیسته او ماته یې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هېڅ و نه ویل او نه یې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوریدلو په وجه څه وویل، عثمان (رضي الله عنه) یوه ګوته پورته کړه او څه اشاره یې وکړه او بیا یې له خطبې نه وروسته هم څه و نه ویل، بیا لږ وخت بعد مونږ ولیدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلې بیخي زیاتې چغې او فریاد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مړ شو نو ټولو به ویل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښیراو له امله داسې شو.

◆ په یو روایت کې طبقات الکبری لیکلي چې عثمان (رضي الله عنه) یوه ورځ خپل غلام ته وویل ما یوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونیسه او کش یې کړه نو هغه ورته وویل چې ما بښلی یې نه یې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام یې مجبور کړ، چې غوږ نه یې ونیسي نو چې کله یې له غوږه ونیولو لږ یې کش کړ زړه یې نه غوښتل چې ډیر یې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته ویل ښه پوره یې کش کړه چې د قیامت په ورځ در څخه خلاص شم.

◆ تاج البستکي طبقات الکبری کې لیکلي چې یو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وویل، چې یو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې یوې زنانه سره بدکاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل، چې یو سړی به دلته راشي چې د سترګو به یې د زنا نښې او نښانې معلومېږي؛ نو هغه سړي ورته وویل، ولې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد هم وحې نازله شوه چې تا ته یې په سترګو کې د زنا نښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) یې چا ته ورنصیب کړي زه زنا کار پېژنم او ما ته یې په سترګو کې نښې نښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور یې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبد الله ابن موسی خفاف فرمایي، چې مونږ شام ته لاړو نو مونږ یو سړی ولیدو چې پړمخې پروت دی او پښې یې د پنډیو سره او لاسونه یې د اوګو سره پرې شوي دي او په سترګو ړوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او چغې وهې های د دوزخ اوره های د دوزخ اوره هلاک شوم تباه شوم برباد شوم جهنمي شوم؛ نو مور ترې پوښتنه وکړه چې دا ولې؟ چا درسره داسې کار وکړ، نو هغه وویل چې کله عثمان (رضي الله عنه) محاصره شو او د هغه کور ته خلک ننوتل نو زه هم په هغې خلکو کې وم نو مور چې د هغه کوټې ته داخل شو؛ نو د هغه بي بي هلته وه هغه له کوټې راووتله او ماته مخې ته راغله ما هغه په څپېړه ووهله او عثمان (رضي الله عنه) زه ولیدم او هغه راته ښیراوې وکړې، چې د پښو، لاسو او سترګو خلاص شې او جهنم دې ځای شه نو زه فوراً له هغه ځایه راووتلم دلته شام ته راغلم دلته څوک وه زه پرې پوی نه شوم راغی او زما لاسونه یې په اوږو کې، او پښې له پنډیو سره پرې کړل او سترګې یې را نه و ویستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس•.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زیری.

◆ یو ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په جبل احد ولاړ وو چې دغه غر په خوځیدو شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل ودرېږه تا باندې یو نبي (صلی الله علیه وسلم)، بل صدیق او دوه شهیدان ولاړ دي نو غر ودریدو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموسی الاشعري (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما سره په یو باغ کې وه نو چا دروازه وټکوله نو زسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل چې دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت او شهادت زیری ورکړه نو کله چې ما دروازه خلاصه کړه نو هغه عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المؤمنین عایشې صدیقې رضي الله عنها نه روایت دی چې ماته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د وفات نه لږ مخکې وفرمایل چې ما ته زما ملګری راوغواړه نو ما ورته وویل ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نو هغه وویل نه، بیا ما ورته وویل عمر (رضي الله عنه) هغه راته وویل نه بیا ما ورته وویل عثمان (رضي الله عنه) نو هغه راته وویل هو نو ما اعثمان (رضي الله عنه) راوغوښتنو کله چې عثمان (رضي الله عنه) راغی نو ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل ته لږه ورانده لاړه شه زما عثمان (رضي الله عنه) سره پټه خبره ده نو زه ترې لرې کیناستم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) ته غوږ کې خبرې وکړې چې د عثمان (رضي الله عنه) شکل ورسره تغیر شو بیا یې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته لاس ورکړو لکه چې څوک چا سره قول او وعده کوي.

بیا چې کله د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت اخري وخت شو او خوارجو ظهور وکړو او هغوی عثمان (رضي الله عنه) کور کې محاصره کړ نو هغې کې څه ناپوهه مسلمانان هم وو او عثمان (رضي الله عنه) د هغوی سره جنګ کول نه غوښتل او ویل یې چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د

• شرح اصول عقاید اهل السنه والجماعه للالکایي ج 9 صف 132

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره یاده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضې قوم پرستو مسلمانانو په شمول (۲۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په دیوال سر ورښکاره کړ او ورته یې وویل، تاسو ولې زما وژلو پسې راخیستې ده؟ ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي دي چې له درې قسمه خلکو علاوه د هیچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زناکار چې واده یې وي او بیا هم زنا وکړي، نو رجم کېږي یعنې په تیږو به ویشتل کېږي، چې ترڅو مړ شي.

دویم: قصاص والا یعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کېږي به.

دریم: مرتد چې د اسلام نه بیرته کفر ته ور وګرځي نو وژل یې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلاله) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما هیڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلاله) چې زما په زړه کې هم د مرتد کیدلو سوچ او فکر ندی پیدا شوی، بیا عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل زه په الله (جل جلاله)، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)، ملایکو او اخرت ایمان لرم نو بیا ولې زما مرګ درته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمایي، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغیانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه یې وربانديې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنګ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغیانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضایې حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته یې تشریف راوړ او ویې وفرمایل چې باغیان او خوارج ماته د قتل ګواښونه راکوي.

ابو امة فرمایي موږ ورته وویل، تا ته الله (جل جلاله) کافي دی هغه به دې مددګار شي نو بیا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غیر له ناحقه قاتل، محصن زناکار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا ترڅو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه یې نوي قوي کړي.

ابوهریره (رضي الله عنه) فرمایي چې کله خوارجو او باغیانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغیانو سره د جنګ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډیرې ورځې تیرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډیر وږی او تږی وي؛ خو چې ومولیده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب کې راغی او راته یې وویل ته به ډیر تږی شوی یې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو!

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل، که غواړې چې الله (جل جلاله) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلاله) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خوښه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) غوارم جنت کې له تاسې سره روژه ماته کړم.

نو ابوهريره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوټې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يوه بوقه چې اوبه پکې وې راښکته شوه او ما ته يې اواز وکړو چې اوبه وښښه او ما له هغې بوقې اوبه وڅښلې قسم دی چې تر اوسه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالی او خوږوالی په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) به ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبد الله بن سبا نوميده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه ترې شام ته وتښتيدو او (۲) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبد الله ابن سبا شام کې بعضې کمزوري مسلمانان د قوم پرستۍ په شعار وغولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخر يې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مديني منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دا دی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينګ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولوونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان وربانديې ډير ژر غوليږي همدا وجه وه چې، دغه عبد الله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلی وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته پس له نيولو راوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يوازې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدې يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي*.

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبد الله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جګړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد تاپه لګول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضی الله عنها صديقه باندې او په بې بې عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايي آياتونه نازل شوي دي.

---

* كنزالعمال جلد 1 صفحه78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهايه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه46 عن ابی سهله بمعناه اطول من هذا وعند عبدالرزاق والحسن بن سفيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مسلمانانو تر منځ د کنځلو او بدو ردو ويلو رواج همدې خبيثو شروع کړی دی.
- د لعنت ويلو رواج ابن سبا شروع کړی.
- د شيعه مذهب بنسټګر همدا يهودي دی.
- علي (رضي الله عنه) ته د ربوبيت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.
- د احترام او عزت په نوم د يو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعين رواج کړې ده.
- د مسلمانانو د يو بل په وژلو باندې د جنت ګټلو دروغجن شعار همدې لعين رواج کړی دي.

عبد الله ابـن سـبا لـه اصـله يمنـي وو چـې پـه ابـن الاسـود مشـهور وو او يهـودي وو ډيـر چـالاک او فصـيحې ژبـې والا وو ؛ نـو ځکـه يهوديـانو د مسـلمانانو تـر مـنځ د نفـاق اچولـو لپـاره غـوره کـړ ، بعضـي اسـلامي زده کـړې يـې ورزده کـړې او مـدينې منـورې تـه يـې د خپلـو موخـو او اهـدافو د تـر لاسـه کولـو لپـاره راولېږلـو او ظـاهراً يـې د اسـلام راوړلـو اعـلان وکـړ ، د مسـلمانانو تـر مـنځ بـه يـې هـر وخـت د نفـاق خبـرې خپرولـې زياتـه موقـع هغـه وخـت پـه لاس ورغلـه چـې د صـحابه کرامـو (رضـي الله عنـه) د اهـل حـل والعقـد شـورى د علـي (رضـي الله عنـه) پـه خوخـه عثمـان (رضـي الله عنـه) خليفـه و ټاکـل شـو ؛ نـو دغـه يهـودي بـه خلکـو تـه ويـل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو ؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترينه په زور ځان خليفه کړ.

دغـه يهـودي بـه علـي (رضـي الله عنـه) تـه د الوهيـت صـفتونه ورکـول، ده بـه ويـل د علـي (رضـي الله عنـه) چـې خوښـه نـه وي نـو نعوذبـالله، الله (جـل جـلا لـه) هـېڅ نـه شـي کـولای د قرانکـريم د لسـو سـپارو پټولـو الزام يې په رسول الله (صلى الله عليه وسلم) باندې ولګولو.

علـي (رضـي الله عنـه) تـه بـه يـې علـم غيـب ثـابتول او علـي (رضـي الله عنـه) پـه بـاره کـې داسـې خبـرې کـولې چـې سراسـر دروغ دي، دې يهـودي بـه ويـل نبـوت لپـاره علـي (رضـي الله عنـه) غـوره شـوی وو ؛ خـو چـې کلـه جبرايـل (ع) راغـی نـو د علـي (رضـي الله عنـه) پـه بسـتره محمـد (صـلى الله عليـه وسـلم) پـروت وو نـو په غلطۍ کې يې وحې نازله کړه.

دغـه يهـودي عبـد الله ابـن سـبا اول حجـاز کـې همداسـې د علـي (رضـي الله عنـه) د الوهيـت خبـرې خپـرې کـړې او د قبـايلو نـوي مسـلمان شـوي خلـک يـې ځـان سـره ملګـري کـړل بيـا يـې د قريشـو کمـزوري مسلمانان چې لا له اسلامه پوره خبر نه وو د قوميت په اور کې سره را جمع کړل.

کلـه چـې علـي (رضـي الله عنـه) خبـر شـو نـو د نيولـو حکـم يـې وکـړو ؛ خـو دغـه چالاکـه تـرې کـوفې تـه وتښـتيدو او نـور ملګـري يـې هـم پـټ شـول فقـط (6) شـپږ تنـه علـي (رضـي الله عنـه) تـه پـه لاس ورغلـل لـه هغـوی نـه علـي (رضـي الله عنـه) پوښـتنه وکـړه چـې تاسـې زمـا پـه بـاره کـې څـه عقيـده لـرئ، هغـوی هماغـه د الوهيـت يعنـې ربوبيـت صـفات بيـان کـړل نـو علـي (رضـي الله عنـه) هغـوی اور تـه واچـول علـي (رضـي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

الجحفـي (رضـي الله عنـه) فرمـايي، چـې زه خبـر شـوم چـې علـي (رضـي الله عنـه) دلتـه راغلـی نـو زه ورغلـم او د جمعـې ورځ وه ؛ نـو مـا تـرې واوريـدل چـې ويـې فرمايـل، چـې لـه رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) نـه بعـد بهتـر خلـک ابـوبکر (رضـي الله عنـه) او عمـر (رضـي الله عنـه) دي لـه خطبـې وروسـته مـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې ابـن الاسـود خـو وايـې چـې تـه پـه دواړو خليفګـانو لعنـت وايـې ؛ نـو ، علـي (رضـي الله عنـه) وفرمايـل نعـوذ بـالله زه د ابـن الاسـود خبيـث د خبـرو نـه پنـاه غـواړم بيـا يـې وفرمايـل چـې مـا تـه يـې حاضـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړئ، خو عبد الله ابن سبا له هغې ځایه بصرې ته تښتیدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بیا یې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لږ ملګري یې پیدا کړل نو هغوی یې هلته پرېښودل بیرته یمن نه لاړو، هلته یې څه موده دغه زهرجنه عقیده خپره کړه او له هغې ځایه شام ته لاړو، شام کې امیر معاویه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې ورباندې خبر شو د نیولو حکم یې وکړو خو ابن سبا له هغه ځایه په تېښته کامیاب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقیدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د یهودو بیخ او بنیاد مضبوط وو، هلته یې ډیر دعوت وچلولو چې له هغې ځایه یې یو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبایل هم ورسره ملګري شول چې مدینې منورې ته راورسیدل نو تقریباً (۲۰۰۰) جنګیالي ورسره ملګري شول او مدینه منوره کې یې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (۴۰) ورځې کلابند کړی وه*.

✲ ✲ ✲ ✲

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغیانو او دوکه شویو مسلمانانو ته خبرداري.

د ابولیلی کندی (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوارجو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سر ور ښکاره کړ او ورته یې وویل، ای خلکو ما مه وژنئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلاله) که زه تا سو ووژلم او بیا د یو بل د وژلو رواج مو جوړ کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شئ او نه به یو ځای لمونځ وکړئ او نه به بیا تاسو ته دغسې فتحې نصیب شي او نه به یو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بیا یې د دواړو لاسو ګوتې یو بل کې ننباسلې او ویې ویل، تاسو به دغسې د یو بل سره په خپلو منځو کې په جنګ اخته شئ او دښمن به مو ارام ژوند تیروي، تاسو د دنیاوي ګټو لپاره یو مسلمان مه وژنئ بیا یې د سورت هود دا ایات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحيم، يَاقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي.الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصیبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او د لوط د قوم خبر هم لرې نه دی تاسې تقول ترې خبر یاست، بیا یې عبد الله بن سلام (رضي الله عنه) ته خوک ولېږلو چې ستا څه خیال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې تولې خبرې لیکلې وې نو هغه ورته جواب راولېږلو چې صبر وکړه جنګ کول اختیار نکړې که دوی تا شهید کړي نو د قیامت په ورځ به تا سره دلیل وي او دوی به الله (جل جلا له) را ونیسي.

د مغیره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وویل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته باید ورباندې عمل وکړې.

اول: ته باید په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغیان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوې دوی به هلته تا هېڅکله و نه وژني او حرم شریف د حرمت خیال به وکړي.

---

* البداية والنهاية باب عثمان، الاستيعاب 4ج باب خلفاءالراشدين:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهـــــم: تـه بايـد شـام تـه لاړ شـې هلتـه اميـر معاويـه (رضـي الله عنـه) دی هغـه سـتا د تـره ځـوی دی او تـا حـاکم مقرر کړی دی او هغه ښه مضبوط دی هغه به تا په امن کړي.

دريـــــم: تـه زمـوږ امـام او خليفـه يـې تاسـره اکثـر مسـلمانان او تکـړه صـحابه کـرام دي لکـه زبيـر بـن عـوام (رضـي الله عنـه)، حسـن ابـن علـي (رضـي الله عنـه)، عبـد الله ابـن عمـر (رضـي الله عنـه) او نـور (٧٠٠) تنـه اوس تاسـره دلتـه موجـود دي؛ نـو تـه مـوږ تـه د جنـګ کولـو حکـم وکـړه الله (جـل جـلا لـه) د حـق ملګـری دی او حـق بـه بريـالی شـي او دوی خـوارج بـه لـه مـدينې وباسـو او تـه بـه پـه امـن کـې شـې، پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې تـا تـه د دوی سـره جنـګ کـول روا دي نـو مغيـره بـن شـعبة (رضـي الله عنـه) فرمـايې، چـې عثمـان (رضي الله عنه) راته دا سې جواب راکړ.

تـه چـې وايـې، مکـې معظمـې تـه لاړ شـه نـو مـا لـه رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه اوريـدلي چـې هـر چـا مکـه مکرمـه کـې وينـې تـوی کـړې او يـا يـې سـبب شـو نـو د قيامـت پـه ورځ بـه د ټـولې دنيـا د قتلونـو نيمـايې عـذاب وربانـدې وي او زه نـه غـواړم چـې د دا سـې فتنـې سـبب شـم، ځکـه دغـه باغيـان او خـوارج او د ابـن سبا يهودي پيروان هيڅ دين نلري دوی د نفس او خواهش تابعدار دی.

او دوهـم دا چـې زه شـام تـه اميـر معاويـه تـه ورشـم نـو دا خبـره صـحيح ده چـې زه بـه هلتـه پـه امـن شـم خـو خـوارج بـه هلتـه ضـرور راځـي او خپـل منځـي جګـړې بـه شـروع کېـږي او زمـا پـه سـبب بـه د مسـلمانانو بېځايـه وينـې تـوی شـي او ګنـاه بـه بيـا هـم زمـا پـه غـاړه وي بلـه دا چـې زه دا نـه خوښـوم چـې د خپـل حبيـب رسـول (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه او د هجـرت د مقـام نـه لـرې و اوسـيږم، زه مـرګ خوښـوم خـو د خپـل حبيـب (صلی الله عليه وسلم) نه لرې نه.

دريـم دا چـې زه تاسـو تـه د جنـګ کولـو امـر درکـړم نـو دې يهـودو او خوارجـو سـره هغـه کسـان ملګـري دي چـې کليمـه وايـي؛ خـو غوليـدلي دي زمـا د مرتـد کيـدلو دروغجـن شـعار ورتـه ويـل شـوي دي د اهـل بيتـو د دروغجنـې مينـې خبـرو دوکـه کـړي ماتـه دغـه خلکـو کې مسـلمان او کـافر نـه معلـوميږي نـو ځکـه زه نشـم کولای چې د دوی په سبب يوه کليمه ويونکی مړ کړم.

د ابـو هريـره (رضـي الله عنـه) نـه روايـت دی چـې زه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د محاصـرې پـه وخـت کـې عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه ورغلـم مـا ورتـه وويـل، باغيـان او خـوارج سـتا دروازه کـې ولاړ دي پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې دوی سـره جنـګ کـول روا دي تـه مـوږ تـه امـر وکـړه چـې ورسـره وجنګيـږو؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راتـه وويـل ايـا تـه غـواړې چـې مـا د خپـل منځـي جګـړو لپـاره سـبب وګرځـوې، قسـم پـه الله (جـل جـلا لـه) چـې مـا د رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) نـه اوريـدلي، چـې ويـې فرمايـل څـوک چـې د خپـل منځي جګړو سبب شو د قيامت په ورځ به د ټولو وژل شوو ګناه کې شريک وي.

ابـو هريره (رضـي الله عنـه) فرمـايې چـې د عثمـان (رضـي الله عنـه) د دې خبـرو وروسـته زه کـور تـه لاړم قـرار کور کې کيناستم بيا مې د هيچا ملګرتيا ونکړه[○].

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

[○] البداية والنهاية جلد 7 صفحه 210، حکاية الصحابة فصل خلفاء الراشدين ج اول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رایې.

➡ د عبدالله ابن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل، چې تاسره دلته څه تکړه ځوانان شته چې که د خوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلا له) به یې ضرور کامیابوي ځکه چې ته په حقه یې ته موږ ته اجازه وکړه چې جنګ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل زه تا ته په الله (جل جلا له) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جګړو سبب و نه ګرځوې زه نه غواړم چې یو داسې طریقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وینه توی شي.

➡ بل روایت کې دي چې عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) ورته وفرمایل امیر المؤمنینه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغیانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وویل نه نه داسې نکوم دوی سره دوکه شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پیژندلای نو ولی یې وینه توی کړم.

➡ د عبدالله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې ما له عثمان (رضي الله عنه) وا وریدل چې ویې فرمایل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جګړو نه راحصاره کړي او څوک و نه وژني.

➡ ابن سیرین (رح) فرمایي چې زید ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضی الله عنه ته راغی او ورته یې وفرمایل چې د انصارو صحابه کرامو رضی الله عنهم د ځوانانو یو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به وجنګېږي او دغه خبره یې څو واره تکرار کړه او ورته یې وویل، تاسره دلته هم عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې خوارجو او باغیانو سره وجنګېږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

➡ عبدالله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روایت دی سعید ابن عاص رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته راغی چې دغه باغیان دروازه کې موجود دي موږ په تیرو ولي، نېزې راته پرقوي، ډېر صحابه یې زخمیان کړل او ته اجازه نه ورکوې چې ورسره وجنګېږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل زه پوهېږم که جنګ شروع کړم، الله (جل جلا له) به ما ته فتحه راکړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جګړو کې ښکیل شي.

کله چې سعید ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره وا وریدله نو ویې ویل قسم په الله (جل جلا له) چې بیا زه لتا نه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په خوارجو یې حمله وکړه ډېر یې مړه کړل اخر یې سر په تورو ولړیدو او شهید شو.

➡ عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روایت کوو چې زما ورور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته یې وویل، پلار جانه خلک جنګ ته تیار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست یې، ته زموږ په شان توره وهوونکي ځامن لرې او خپله هم یو تکړه پهلوان یې ولې نه وځي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد (رضي الله عنه) وويل، بچيه زه لتا نه ښه پوهېږم ايا ته غواړې چې ما خپل منځي جګړې ته ورداخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او يهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنګه جلا کوم بيا يې ورته وفرمايل، زويه قسم په الله (جل جلا له) زه به تر هغې و نه جنګېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلې چې دوه سترګې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه يې په کافر، يهودي او يا خوارج پورته کړم نو ويې پيژني او راته ووايې وهه يې کافر دی، يهودي دی او خوارج دی او زه شرق تري تير کړم او سر تري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان يې پورته کړم نو توره يې وپيژني چې مسلمان دی او راته ووايې مه يې وهه چې مړ يې نکړې مسلمان دی، بيا سعد وفرمايل چې ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې دغسې د فتنې په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کيني او شخصي او خپل منځي جګړې ونکړي.[١]

✵✵✵✵✵

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضيلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

☛ د طلحه بن عبيد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، د هر چا يو نژدی ملګری وي، زما د جنت ملګری عثمان (رضي الله عنه) دی.

☛ د حسنينو (رضي الله عنهم) او عبد الله بن زبير (رضي الله عنه) نه روايت دی چې مور د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې مونږ ورته وويل چې اجازت راکړه چې مونږ د خوارجو سره وجنګيږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمايل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بيا يې دروازه راته خلاصه کړه او مونږ خپلو کورونو ته لاړو.

☛ حسن (رضي الله عنه) فرمايي، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وويل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست يې نو هغه راته وويل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنګ او وينه تويول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست يم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او يهود وو او ډير لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جليل القدر صحابي تري غوښتنه نوه کړې، بل دا چې عايشه (رضي الله عنه) فرمايي چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وويل ته دغه خوارجو سره جنګ ولی نه کوې؟ نو هغه راته وويل چې ستا په کور کې چې ما سره رسول الله (صلى الله عليه وسلم) پټې خبرې وکړې او بيا يې عهد او قول را څخه واخيست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

---

[١] اخرج البدايه والنهاية، جلد 7 صفحه 282، واخرج ابونعيم في الحلية جلد 1 صفحه 94، وايضاً راوه طبراني مثل ذلك، والهيثمي جلد 7 صفحه 299، وعن ابن سيرين مثله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(صلی الله علیه وسلم) وفرمایل چې تا ته به خلک یو کمیس دراغوندي پام کوه چې بېرته یې تر مرګه لرې نکړې، نو هغه کمیس همدا خلافت دی.

بل دا چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته د صبر کولو ویلي وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنګ نه منع کړی یم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملګري دي نو ما ته د داسې خلکو وژل ناروا دي چې کلمه وایي ځکه چې د جنګ په وخت خوارج او مسلمان پیژندل مشکل دي.

☚ د ذالحجې مبارکه میاشت وه او زیاتره صحابه کرام حج ته لاړل، هغوی فکر کاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځکه حج ته لاړل دلته مدینه منوره کې عبد الله ابن سبا د ملګرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د کور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم تلاوت کولو چې یهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول ګزار ابن سبا یهودي وکړو چې وینه مبارکه یې د قران کریم په دې آیات مبارک ور تویه شوه،

{فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ وَ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْم }

ترجمه:: زر دی چې چې الله به ستا لپاره کافي شي د دوی نه او الله اوریدونکی او پوهه دی.

یهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ او نورو مسلمانانو ته یې د فتنې دروازه خلاصه کړه د شیعه ګانو د عقیدې موسس عبداله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهید کولو د یوې داسې عقیدې دروازه پرانیسته چې تر قیامته به مسلمانانو ته د دوی اضرار له یهودو او نصارا وو زیات وي، څومره مشکلات چې شیعه ګانو د اسلام په تاریخ اهل بیتو ته پیدا کړي هیڅ له دې زیاته بېلګه یې بله نشتته.

☚ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حیا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم ترتیب او جمع کولو خدمات تر قیامته ژوندي دي.[2]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذیفه ابن یمان د عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې اذربایجان ته ولېږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ارمنیا ته مخه کړه هغه هلته په جګړه بوخت شو د اذربایجان خلکو بیا شورش وکړو؛ نو حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ولید بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولېږلو او د اذربایجان د خلکو شورش یې ناکام کړ له هغې ځایه بیرته د مدینې منورې په طرف روان شو لاره کې ورته د امیر المؤمنین عثمان (رضي الله عنه) لیک ور ورسیدو، چې شام ته د امیر معاویه (رضي الله عنه) د کومک لپاره مجاهدین ولېږې ځکه چې

---

[2] مسند امام احمد باب فضایل عثمانؓ، الاستیعاب ج 2 ، حلیة الاولیاء 4 باب العشرة مبشرة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خو د عبدالله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شورشونه کول نو ولید بن عقبة (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدین ولیږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړ.

بل خوا عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصرې والي وو له هغې ځایه اخنف بن قیس (رضي الله عنه) د خراسان طرفته راولیږلو ځکه عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لږې برخې نیولی وې چې بیرته یې له لاسه وتلې وې، نو اخنف بن قیس ترکستان، ایران او نور ځایونه فتحه کړل او قندهار ته یې عاصم ابن عاصم التمیمي (رضي الله عنه) راولیږلو چې د قندهار خلکو ورسره شدید مقاومت وکړ، ډیر تلفات یې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.

بیا پخپله خراسان ته راغی او د جنګ قومانده یې اخنف بن قیس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زیاتره برخې ونیولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته دغه خلکو بغاوت وکړ او دا ځایونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فاریاب ونیول دغه جګړه کې دیرش زره (30000) مجاهدینو برخه اخیستې وه.

ربیع بن زیاد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې یې فتحه کړې او عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) یې کابل طرفته راولیږلو؛ خو د کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډیر شدید مقاومت وکړ او د عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدین یې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډیره وخته محاصره کړی وساتلو اخر د کابل او سیدونکي تنګ شول او مجاهدین یې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدینو منجنیقونو د کابل زیاته برخه ویجاړه کړې وه.

عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) بیرته بصرې ته لاړو او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) یې دلته امیر وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانیانو بیا بغاوت کړی وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بیا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زیاتره برخې بیا د مسلمانانو له لاسه ووتلې او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرفته هغه مجاهدین چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر یو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولنی سمندري فوځ وو او عبدالله ابن قیس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امیر معاویه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبدالله ابن عامر التمیمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنګي بیړۍ تیارې کړې او په سمندر کې یې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وایې ځکه چې دغه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسیدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنیوي ته اته سوه بیړۍ راستولی وې او دوی یو بل سره مخامخ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو وربانده ي غشي ويشتل شروع کړل؛ خو غشي هغوی ته و نه رسيدل نو عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) مجاهدينو ته امر وکړ، چې د الله په توکل خپلې کشتۍ بالکل د روم د فوځ کشتيو ته ورسوئ، چې لاس په لاس جنګ ورسره وکړو.

همغه وو چې مسلمان فوځ خپلې کشتۍ د هغوی له کشتيو سره نږدې کړې او په يو بل يې د غشو ويشتل شروع کړل.

چې اخر کې د روم فوځ هغه کشتۍ چې د مسلمانانو کشتيو سره يې تړلې نوې وتښتولې او پاتې کشتۍ مجاهدينو غنيمت کړې او له سمندره تير شول او قبرص يې فتحه کړ.

د قبرص د فتحې وروسته د مجاهدينو مخه د ايران مجوسيانو طرفته شوه او سليمان الباهلي (رضي الله عنه) د ايران لپاره سپه سالار غوره شو چې لږ وخت کې يې ايران مکمل فتحه کړ بل طرفته افريقايې هيوادونه لکه تونس و غيره هم فتحه شول؛ خو عبد الله ابن عامر (رضي الله عنه) تر ټولو زيات د عثمان (رضي الله عنه) شهادت او د خراسان د ټولې خاورې له لاسه وتلو زيات پريشانه کړی وو، نو فيصله يې وکړه چې اول به ترکيه فتحه کړي او بيا به د افغانستان شمال طرف ګاونډي هيوادونو او بيا به له هغه ځايه د ټولو ملکونو مشترکه فوځ جوړ کړي ځکه چې د افغانستان مختلفې برخې څو څو ځله فتحه شوې؛ خو مسلمانانو ونشو ساتلای، دا ځکه چې د افغانستان خلک ډير بهادر او ميړني وو.

له بلې خوا چې د اسيا زړه ورته ويل کېږي هم اسانه کار نه وو، ځکه چې له سمندره لري غرنی هيوواد دی، لوی دښتې او صحراګانې لري لوړې ژورې لري، له دوی غير بل څوک دغه هيواد نه شي ساتلی او د اسيا د ټولو هيوادونو فتحې هم له دې هيواده ناشونې وې، نو مسلمانانو اول شمالي ګاونډي ملکونه فتحه کړل او بيا يې د افغانستان د نيولو او فتحه کولو پروګرام جوړ کړ.

خو د افغانستان خلک هم ناخبره نه وو او د مسلمانانو بې ساري فتوحاتو ورخطا کړي وو او څو ځله به افغانستان حملې او دواړو طرفونو ته تلفاتو يې هم ذهن کې وو نو قومي مشرانو د خپلو عنعناتو مطابق يوه لويه جرګه راوغوښته او مشوره يې وکړه چې يو قوي وفد مسلمانانو ته ورولېږي، چې هغوی سره خبرې وکړي او د يو داسې جنګ چې هېڅ سرحد نلري، نو له پوهه کسانو يې يې وفد چې د روايــاتو مطابق پنځه کسان وو، عبد الله عامر (رضي الله عنه) اخنف بن قيس (رضي الله عنه) او سليمان الحارثي (رضي الله عنه) ته ورولېږي.

عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) چې يو تکړه، پوه او عالم شخصيت وو دغه وفد سره ډيره نرمه لهجه، ښه اخلاق او نبوي اصولو بانده ي برابره معامله وکړه، دوی يې د مجوسي او زردشتي دين نه اسلام ته راوبلل او توحيد يې ورته وړاندې کړو، چې د دغه وفد ټول مشران په خپله خوښه قانع شول چې دغه د اسلام دين بر حق دی، دوی د دين د زده کړې لپاره څو ورځې تيرې کړې او بيرته واپس راستانه شول.

او بيا يې د ټول افغانستان نه مشران راجمع کړل او د مسلمانانو د دين خوبي او ښېګڼې يې ورته بيان کړې د هغوی اخلاق او اعمالو په باره کې يې ورته معلومات ورکړل؛ خو دې مشرانو يو ځل بياترې وغوښتل چې تاسې بيا لاړ شئ او ورته ووايې چې موږ ته څو عالمان راولېږئ چې هغوی دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبي ليدلی وي تر څو چې زمونږ يقين پوخ شي هغوی دوهم ځل مسلمانانو ته ورغلل او هغوی يو څو صحابه كرام ورسره راولېږل چې د هغوی د څو ورځو دعوت په بركت د افغانستان ټول وګړي چې چا په زور نه شو مسلمان كولای په خپله خوښه مسلمانان شول له دې وروسته عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) په خپله خوښه افغانستان ته راغی او د دغه ځای د خلكو ايمانداري، بهادري، غيرت او ميلمه پالنې زيات خوشحال كړ او له دې ځايه بيرته تګ يې خوښ نه شو، تر دې چې د يو روايت مطابق جوزجان كې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

په همدې طريقه هغه افغانستان چې په زرګونو فوځ او عسكرو چا تسليم نكړای شو په خپله خوښه يې اسلام قبول كړ.

چې د ډيرو هغه صحابه كرامو وړاندوينه رښتيا شوه چې د افغانستان خلك په اسانه نه شي مسلمانيدلای خو كه يو ځل مسلمانان شول تر قيامته به يې څوكم له دين و نه ګرځوي• !

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

• مأخوذ من موسوعة فتح دولة افغانستان الاسلامية، البداية والنهاية، مسند امام احمد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library